

Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja

Kvartalen izveř taj

IV / 2004

fevruari , 2005 godi na

S O D R @ I N A

Makroekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na	4
Pozna~ajni ekonomski nastani i promeni vo zakonodavnata regulativa vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na	6
I. Ekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija	7
1.1. Ceni	8
1.2. Ekonomska akti vnost	10
<i>Dodat ok 1: Brut o doma{ en proizvod na Republika Makedonija vo prvi t e t ri kvart ali od 2004 godi na</i>	<i>13</i>
1.3. Ostanati makroekonomski dvi`ewa	15
II. Monetarni dvi`ewa vo Republika Makedonija	19
2.1. Monetarno regul irawe	20
2.2. Monetarni agregati	25
2.3. Plasmani i kamatni stapki na banki te	29
<i>Dodat ok 2: Pregled na berzanskat a akt i vnost vo ~et vrt i ot kvart al od 2004 godi na</i>	<i>31</i>
III. Nadvore{ notrgovski i devizni dvi`ewa vo Republika Makedonija	33
3.1. Nadvore{ notrgovska razmena	34
<i>Dodat ok 3: Vli jani et o na svet skat a cena na naf t at a vrz uvozot na naf t a vo Republika Makedonija</i>	<i>37</i>
3.2. Devizni dvi`ewa	39
<i>Dodat ok 4: Dvi`ewe na nomi nal ni ot devi zen kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar (maj 1995 godi na - dekemvri 2004 godi na)</i>	<i>39</i>
3.3. Nadvore{ en dolg	43
Statisti~ki pri log	45

Makroekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na

Vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godina, NBRM izvr{i i promeni vo instrumentite na monetarnata politika i so toa pridonese za odr`uvawe na stabilnosta na devizni ot kurs na denarot. I meno, vo oktombri i noembri 2004 godina, nadvore{ notrgovskite dvi`ewa generiraa povi soka pobaruva~ka na devizni sredstva i sledstveno, pri ti soci za depresijacija na doma{ nata valuta. Vakvite dvi`ewa na devizni ot pazar, kako i o~ekuvawata za koncentracija na buxetskata potro{ uva~ka kon krajot na godinata, nametnaa potreba od promena na monetarnata poli ti ka vo sredi nata na noembri. Taka, na 12.11.2004 godi na, NBRM izvr{i i zgol emuvawe na kamatnata stapka na blagajni ~ki te zapisi za 1 procenten poen, so { to kamatni te stapki na blagajni ~ki te zapisi so dostasuvawe od sedum i dvaeset i osum dena i znesuvaat 7% i 10%, soodvetno. Voedno, vo dekemvri 2004 godi na, NBRM donese odluka za zgol emuvawe na obvrskata za zadol`itel na rezerva (za denarski i devizni depozi ti) od 7,5% na 10%, koja stapuva vo sil a od 11 januari 2005 godi na. Promenata na monetarnata poli ti ka *ex ante*, potrebata za pogolema denarska likvidnost zaradi povi sokata obvraska za zadol`itel na rezerva, nereal i zi raweto na pogolem del od predvideni te buxetski tro{ ewa, kako i potrebata od usoglasuvawe na otvorenata devizna pozicija na oddelni banki, rezultiraa so povol ni dvi`ewa na devizni ot pazar i ostvaruvawe na neto-otkup na devizi vo dekemvri 2004.

Odr`anata stabilnost na devizni ot kurs na denarot e vo f unkcija na odr`uvawe na niska i stabil na stapka na infl acija. Vo 2004 godi na, prose~nata stapka na infl acija, merena preku dvi`eweto na tro{ oci te na `i vot, zabele`a negativna prose~na promena od 0,4%, vo cel ost determini rana od nemonetarni f aktori (glavno poradi poni ski te tro{ oci za i shrana, vo soglasnost so namal eni te carinski dava~ki po vlezot vo STO). Pri toa, bazi~nata stapka na infl acija, koja go i skl u~uvavli jani eto na i shranata i energijata, vo 2004 godi na e pozi ti vna i vo prosek i znesuva 1,19%¹.

Od aspekt na ekonomskata akti vnost, pozi ti vnata mese~na di nami ka na i ndustri skoto proizvodstvo vo oktombri i dekemvri 2004 godi na pridonese za zna~itel no namal uvawe na intenzi tetot na negativnata kumulativna promena. Taka, nasproti kumulativni ot pad na i ndustri skoto proizvodstvo od 16,9% vo prvite devet meseci od godinata, kumulativnoto namal uvawe vo 2004 godina iznesuva 12,7% (reflektiraj}i gi pozi tivni te dvi`ewa vo i ndustrijata za osnovni metali, vo prehranbenata i ndustrija i vo tekstilnata i ndustrija). I maj}i ja predvid visokata uvozna komponenta na makedonskoto proizvodstvo, intenzi viranata ekonomska akti vnost delumno dovede i do relativno povi soka uvozna pobaruva~ka vo posl edni ot kvartal od godinata. Taka, kvartal ni ot porast na uvozot (~etvrti vo odnos na treti ot kvartal od 2004 godi na) i znesuva{ e 22,5% i vo najgolem del se dol`i na vi soki ot uvoz na `el ezi ~el i k za dorabotka, a del umno i na uvozot na vozi la, i ntenzi vi ran vo dekemvri 2004 godi na, neposredno pred povtornoto voveduvawe na akcizata za uvezeni vozi la od 01.01.2005 godi na. Relativno povi soki ot rast na uvozot vo odnos na izvozot na stoki (kvartal en rast od 12,3%) rezultira so prodl abo~uvawe na def i ci tot vo stokovnata razmena so stranstvo, koj vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na i znesuva{ e 368,4 milioni SAD dolari (kvartal en porast od 39,5%).

Pozi tivni te dvi`ewa vo bankarski ot sektor manifestirani preku porast na depozi tni ot potencijal na bankarski ot sistem, relativno poni skata cena na krediti te i poi ntenzi vnata kredi tna akti vnost se zadr`aa i vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na. Taka, vkupni ot depozi ten potencijal na bankarski ot sistem na kvartal na osnova be{ e povi sok za 5,2%, reflektiraj}i go povi sokoto nivo na kratkoro~ni i na dolgoro~ni depozi ti (za 4,9% i 9,9%, soodvetno). Kvartalno zgol emuvawe na dolgoro~ni te devizni depozi ti od 15,8%, rezultira so porast na u~estvoto na dolgoro~ni te depozi ti vo vkupni te depozi ti od 0,3 procentni poeni, uka`uvaj}i na pozi tivni pomestuvawa vo ro~nata struktura na depozi ti te.

¹ Presmetkata na bazi~nata stapka na infl acija e napravena vo Direkcijata za istra`uvawe spored sopstvena i nepotvrdena metodol ogija so Dr`avni ot zavod za stati stika.

Povi soki ot depozi ten potencilal na banki te pridone se za zgolemena kreditna aktivnost na banki te, koja vo posledni ot kvartal od godinata zabele`a porast od 5,5%. Pritoa, vo posledni ot kvartal od 2004 godi na be{ e registri ran zna~itel en porast na devizni te plasmani (za 27,3% pove}e vo odnos na septemvri 2004 godi na), vo najgolema merka determini ran od intenzi vnoto krediti rawe na pretprijatijata za pla}awe obvrski vo zemjata i vo stranstvo. Vakvi te dvi`ewa, osobeno bea intenzi vi rani vo dekemvri, so { to del umno mo`e da se objasni i zadr`uvaweto na pobaruva~kata za devizi na pretprijatijata vo ovoj mesec na nivoto od noemvri, i pokraj o~ekuvawata za nejzi n porast soglasno so povi sokoto ni vo na uvoz na stoki.

Od aspekt na kamatnata poli ti ka na banki te, vo posledni ot kvartal od godinata bea registri rani pozi ti vni pomestuvawa vo nasoka na namal uvawe na akti vnata kamatna stapka (na denarski te krediti). Taka, prose~nata ponderi rana kamatna stapka na denarski te kratkoro~ni krediti vo dekemvri i znesuva{ e 11,99% (na krajot na septemvri taa i znesuva{ e 12,15%), { to pretstavuva namal uvawe za 0,2 procentni poeni. Poni skata cena na denarski te krediti i nepromenetoto ni vo na pasi vna kamatna stapka na banki te resul ti ra so soodvetno stesnuvawe na kamatnata margi na. Akti vnata devizna kamata zabele`a kvartal en porast od 0,3 procentni poeni (so { to vo dekemvri 2004 godi na i znesuva{ e 7,9%), { to del umno se dol`i na povi sokata pobaruva~ka za devizni krediti vo posledni ot kvartal od godinata.

Poznajni ekonomski nastani i promeni vo zakonskata regulativa vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na

- ❖ Na 1 okt omvri, pret sedat el ot na Evropskata komisi ja mu go predade pra{ al ni kot od Evropskata uni ja na makedonski ot dr`aven vrv.
- ❖ Na 1 okt omvri, vo ramki te na Proekt ot za konkurent nost be{ e formi ran pet ti ot klast er, Klast erot za tekst il, koj ja dobi poddr{ kat a od Nacionalni ot sovet za pret priemni { t vo i konkurent nost .
- ❖ Na 4 okt omvri, Regulat ornat a komisi ja za energet i ka donese Odluka za opredel uvawe najvisoki ceni na oddelni naft eni derivat i ut vrdeni soglasno so Met odologijat a („Slu` ben vesnik na RM” br.67/2004 godi na), vo soglasnost so koja mal oproda` ni te ceni i raf ineriski te ceni na naft eni te derivat i vo prosek se zgolemija za 9,32% i za 5,7%, soodvet no.
- ❖ Na 13 okt omvri, Vlat a na Republi ka Makedonija i EBOR go pot pi { aa dogovorot za privat izacija na Elekt rost opanst vo na Makedonija (ESM). So dogovorot , EBOR obezbeduva 45 mi li oni evra kako pomo{ vo privat izacij at a, a se predvi duva post apka za privat izacija na ESM da t rae najmnogu dve godi ni .
- ❖ Na 21 okt omvri, Sovet ot na Narodna banka na Republi ka Makedonija donese Odluka za odobruvawe krat koro~en kredit za likvidnost vo krajna ist anca. Kredit ot vo krajna i nst anca }e i m ovozmo` i na banki te e polesno da gi nadmi nat event ual ni te likvidnosni problemi . Rokovi te na odobruvawe na kredit ot }e bi dat do t ri meseci .
- ❖ Na 12 noemvri, Narodna banka na Republi ka Makedonija donese Odluka za zgol emuvawe na kamat nat a st apka na blagajni ~ki te zapi si za eden procent en poen. So t oa, kamat nat a st apka na blagajni ~ki zapi si so rok na dost asuvawe od sedum dena i dvaeset i osum dena i znesuva 7% i 10% godi { no, soodvet no.
- ❖ Na 24 noemvri, vlat a na Holandija £ dodeli na Republi ka Makedonija grant od 9 mi li oni evra. Grant ot e del od pomo{ t a (15,3 mi li oni evra) { t o ja izdvoi Hol andija za Republi ka Makedonija vo ramki te na aran` manot PSMAL na Svet ska banka. Pomo{ t a e namenet a za poddr{ ka na makedonskat a Vlada vo procesot na reformi te na javnat a administ racija, za odr` uvawe na makroekonomskat a st abilnost , za namal uvawe na nevrabot enost a i si roma{ t i jat a i za borba prot iv korupcij at a.
- ❖ Na 10 dekemvri, Sovet ot na NBRM donese Odluka za zgol emuvawe na st apkat a na zadol` it elna rezerva { t o ja izdvojuvaat banki te. Pri t oa, post ojn at a unifi cira na st apka na zadol` it elna rezerva { t o se izdvojuva na denarski i devizni depozit i se zgolemi od 7,5% na 10%. Ova a Odluka st apuva vo si la od 11.01.2005 godi na.
- ❖ Na 10 dekemvri, NBRM donese odluka so koja se menuva frekvent nost a na odr` uvawe na aukci it e na blagajni { ki zapi si so rok na dost asuvawe od sedum dena. Po{ nuvaj} i od 13.12.2004 godi na, aukci it e na ovi e zapi si namest o dva pat i nedel no se vr{ at sekoj den.
- ❖ Na 13 dekemvri, Regulat ornat a komisi ja za energet i ka donese Odluka za opredel uvawe najvisoki ceni na oddelni naft eni derivat i ut vrdeni soglasno so Met odologijat a („Slu` ben vesnik na RM” br.88/2004 godi na), vo soglasnost so koja mal oproda` ni te ceni i raf ineriski te ceni na naft eni te derivat i vo prosek se namal ija za 6,63% i za 4,03%, soodvet no.
- ❖ Na 21 dekemvri, Tut unska banka dobi t .n. si ndi ci ran kredit odobren od EBRD, zaedno so grupa renomirani st ranski banki, so { t o st ana prv at a bankarska i nst it ucija vo Republi ka Makedonija { t o izleguva na me|unarodni ot fi nansi ski pazar. Sredst vat a od zaemot (koj iznesuva 20 mi li oni evra) }e bi dat nameneti za malite i srednite pret prijat ija.

I. Ekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija

Osnovni indikatori za ekonomski te dvi`ewa

		I znos	Tekoven mesec / prethoden mesec	Tekoven mesec / ist mesec od prethodna godina	Period/ ist period od prethodna godina
	mesec			vo %	
Tro{oci na `ivot	XII.2004	-	-0.7	-1.9	-0.4
Ceni na malo	XII.2004	-	-1.2	-0.1	0.9
Ceni na proizvo{iteli na industrijski proizvodi	XII.2004	-	-1.5	1.3	0.9
Industrijsko proizvodstvo	XII.2004	-	14.7	23.0	-12.7
		vo milioni denari			
Trgovija na malo	XI.2004*	5,191	-6.6	13.4	6.0
Trgovija na veliko		8,715	-4.3	28.4	17.6
Izvr{eni grade`ni raboti	XI.2004*	727	-9.6	-26.9	3.2
		vo denari			
Nominalna prose-na neto-plata	XI.2004*	12,293	-2.5	3.5	3.9
Realna prose-na neto-plata	XI.2004*	-	-3.0	4.3	4.2
Vkupan broj vraboteni	XI.2004*	256,346	-0.3	-4.8	-5.5
		vo milioni denari			
Budetski prihodi	XII.2004	5,456	18.8	23.4	5.8
Budetski rashodi	XII.2004	5,853	13.8	-13.6	0.3

Izvor: Dr`aven zavod za statistiku na Republika Makedonija i Ministarstvo za finansii.

*Posleden raspolo`iv podatak.

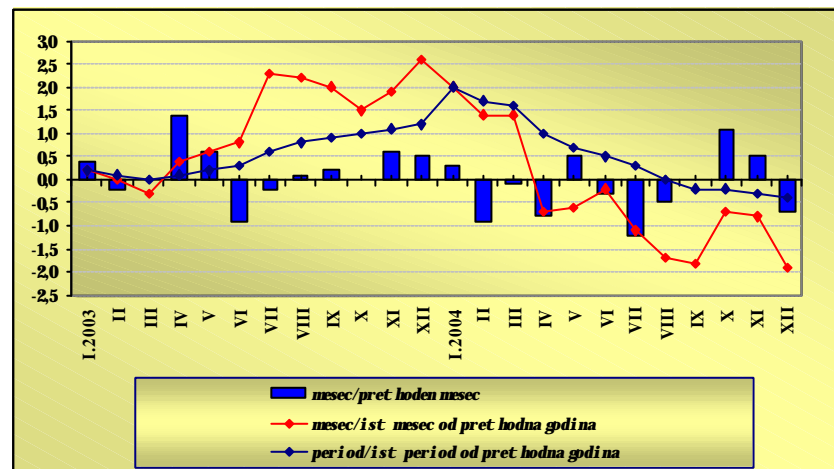
1.1.

Ceni

Prosečno namaluvawe na trošocite na `ivot za 0,4%...

Vo 2004 godi na, trošocite na `ivot vo prosek se poniški za 0,4%. Otsustvoto na inflatorni pritisci prvenstveno se dol`i na namaluvaweto na trošocite za ishrana, kako dominantna komponenta na trošocite na `ivot, koi se poniški za 3,1%. Pritoa, glavna determinanta na namaluvaweto na trošocite za ishrana se poniškite maloprodani ceni na zemjodelskite i prehranbenite proizvodi, reflektiraj}i go postepenoto namaluvawe na prose-nata carinska stapka² na uvezenite proizvodi. Od druga strana, site ostanati kategorii trošoci vo prosek bele`at porast. Porastot na ovie trošoci vo golema merka gi odrazuva izmenite vo strukturata na DDV³ od april 2003 godi na, koi rezultiraa so poniška sporedbena osnova vo prvite tri meseci od 2003 godi na. Taka, porastot na trošocite za domuvawe od 2,2% e odraz na poviškite trošoci za elektri-na energija⁴ (za 3,3%) i poviškite trošoci za usluge za greewe⁵ (za 2,1%). Vo 2004 godi na, vo odnos na prethodnata godi na, trošocite za stoki, vo prosek, se poniški za 1,1%, nasproti trošocite za usluge koi bele`at porast od 3,3% (glavno zaradi poviškite trošoci za telefonski usluge i usluge za greewe na doma}instvata za 5,9% i 2,1%, soodvetno)⁶. Mese-nata dinamika na trošocite na `ivot vo posledni ot kvartal, predse e determinirana od dvi`eweto na trošocite za ishrana. Pritoa, mese-no zgolemuwawe e registrirano vo oktombri i noemvri, dodeka vo dekemvri trošocite na `ivot zabele`aa mese-en pad.

Grafikon 1
Trošoci na `ivot
(vo %)

² Vo soglasnost so `lenstvoto na Republika Makedonija vo STO i Dogovorot za stabilizacija i asocijacija so EU.

³ Od 01.04.2003 godi na, soglasno so zakonskite izmenite kaj DDV, op{tata stapka na DDV se namali od 19% na 18%, dodeka odredeni kategorii proizvodi i usluge koi dotoga}se odano-uvaa so povlastena stapka od 5%, po-naa da se odano-uvaa so op{tata stapka.

⁴ Porastot na trošocite za elektri-na energija e determiniran od zgolemuwaweto na maloprodanata cena na elektri-nata energija za doma}instvata, koja soglasno so izmenite kaj DDV zapo-na da se primenuva od 1. juli 2003 godi na.

⁵ Vo soglasnost so izmenite kaj DDV, usluge za greewe zabele`aa porast.

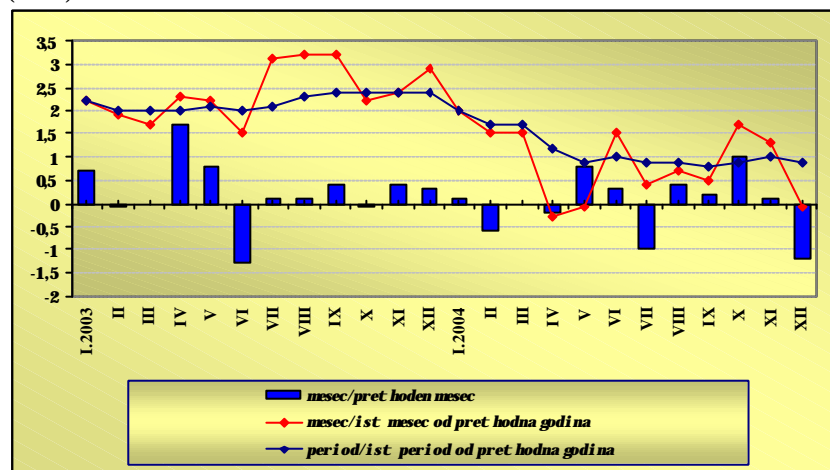
⁶ Za podetal na analiza na oddelnite kategorii e korišten indeksot na trošocite na `ivot spored COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose).

...dodeka cenite na malo zabele`aa prose~en porast od 0,9%

Porastot na cenite na neprehranbenite industrijski proizvodi i na cenite na industrijske proizvodi (za 2,1% i za 0,3%, soodvetno) rezultira so porast na cenite na malo vo 2004 godina od 0,9%. Pritoa, cenite na neprehranbenite industrijski proizvodi, glavno bea determinirani od dvi`eweto na cenite na naftenite derivati. Od druga strana, cenite na industrijsko-prehranbenite proizvodi, na zemjodelskite proizvodi i na pijalacite bele`at prose~no namaluvawe, {to e vo soglasnost so namalnite cenite na proizvodelite na pove}e vidovi prehranbeni proizvodi, na zemjodelskite proizvodi i na proizvodelite na pijalaci. Od strukturen aspekt, vo 2004 godina cenite na uslugite mereni spored indeksot na cenite na malo vo prosek se povisoki za 2,5%, pri nepromeneto nivo na cenite na stokite. Vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina, mese~en porast na maloprod`nitate cenite be`e registriran vo oktombri, pred s` zaradi povisokite cenite na zemjodelskite proizvodi (sezonski efekt) i na prehranbenite proizvodi. Vo noemvri, cenite na malo na mese~na osnova bea re~isi nepromeneti, dodeka vo dekemvri zabele`aa mese~en pad glavno determiniran od poniskite cenite na neprehranbenite industrijski proizvodi i na industrijske proizvodi.

Grafikon 2
Cenite na malo
(vo %)

Cenite na proizvodelite na industrijski proizvodi vo 2004 godina vo prosek se povisoki za 0,9%

Vo 2004 godina, cenite na proizvodelite na industrijski proizvodi, vo prosek, se povisoki za 0,9%. Nabqduvano spored glavne grupi proizvodi, porast e registriran kaj cenite na proizvodelite na energija (za 1,3%, pred s`, reflektiraj}i go porastot na cenite na proizvodelite na naf ta i naf teni derivati za 3,5%), na intermediarni proizvodi, osven energija (za 4,6%, glavno determiniran od porastot na cenite na proizvodelite na osnovni metali za 1,4%, kako i od cenite na proizvodelite na elektri~ni aparati za 18,8%). Voedno, povisoki se i cenite na proizvodelite na trajni proizvodi za {iroka potro}uva~ka (za 0,5%). Od druga strana, cenite na proizvodelite na netrajni proizvodi za {iroka potro}uva~ka, vo prosek, bele`at namaluvawe od 3,3%, glavno zaradi padot na cenite na proizvodelite na prehranbeni proizvodi i pijalaci (od 3,9%) i namaluvaweto na cenite na proizvodelite na tekstilni tkaenini (za 1,1%). Dvi`eweto na cenite kaj ovi e proizvodi delumno mo`e da se objasni so potrebata od prilagoduwane na cenite na doma}nite proizvodeli, zaradi uvoznata konkurencija pri ponisko carinsko optovaruvawe. Cenite na proizvodelite na kapitalni proizvodi bea poniski za 0,5%, pred s` zaradi namaluvaweto na cenite na proizvodelite na metalni proizvodi vo metaloprera~otuva~ka

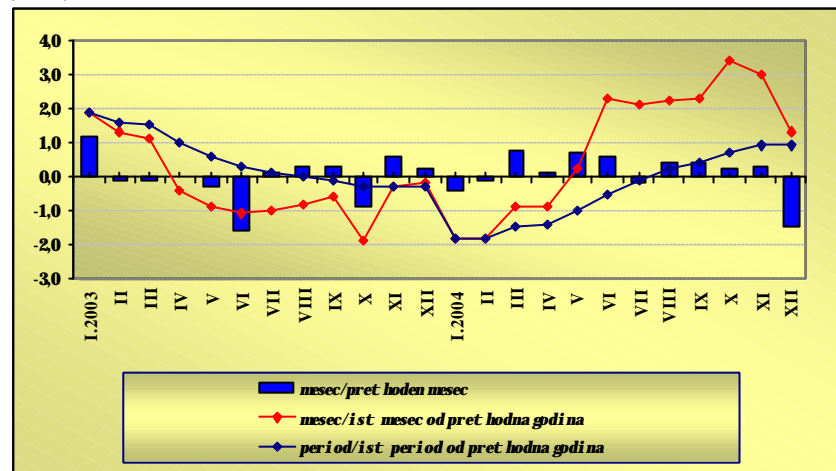

faza, osven ma{ ini i uredi (za 1,1%). Sektorski analizirano, vo 2004 godina cenite na proizvodelite vo prerabotuva~kata industrija i vo sektorot „vadewe rudi i kamen“ vo prosek se povisoki za 1,1% i 0,5%, soodvetno, nasproti cenite na proizvodelite vo sektorot „snabduvawe so elektri~na energija, gas i voda“, koi ostanaa nepromeneti. Vo tekot na ~etvrti ot kvartal od 2004 godina, mese~en porast na cenite na proizvodelite na industriski proizvodi be{ e zabele`an vo oktombri i noembri, glavno determiniran od zgolemuwaweto na cenite na proizvodelite na energija i na trajni proizvodi za {iroka potro{ uva~ka. Vo dekemvri e regi stri rano mese~no namal uwawe, koe vo najgolema merka go reflektira namal uwaweto na cenite na proizvodel ite na energija.

Grafikon 3

Ceni na proizvodel ite na industriski proizvodi

(vo %)

1.2.

Ekonomska akti vnost

Industrijsko proizvodstvo vo 2004 godina zabele`a prose~en pad od 12,7%

Fizi~kiot obem na industriskoto proizvodstvo vo 2004 godina, vo odnos na prethodnata godina vo prosek e namaleno za 12,7%⁷. I meno, otsustvoto na proizvodstvena aktivnost vo nekolku klu~ni i industrijski kapaciteti vo prvata polovina od godinata, kako i prolongiraweto na procesot na re{avawe na statusot na neкои od pretprijateljata-zagubari, negativno se odrazi vrz vkupnata industrijska aktivnost. Sepak, restartiraweto na eden od pogolemiti i industrijski kapaciteti vo vtorata polovina od godinata ovozmo`i postepeno namal uwawe na intenzitetot na negativnata dinamika na industriskoto proizvodstvo do krajot na godinata. Nabqduvawo od aspekt na industriski sektori, vo 2004 godina sporedeno so prethodnata godina, vo prosek, namal uwawe na aktivnosta bele`at site tri sektori. Taka, namal uwaweto na proizvodstvoto vo sektorot „vadewe rudi i kamen“ iznesuva 66% (determinirano od neraboteweto na pogolem broj rudnici), vo prerabotuva~kata industrija 11,6% i vo sektorot „snabduvawe so elektri~na energija, gas i voda“ padot iznesuva 3,1%. Pritoa,

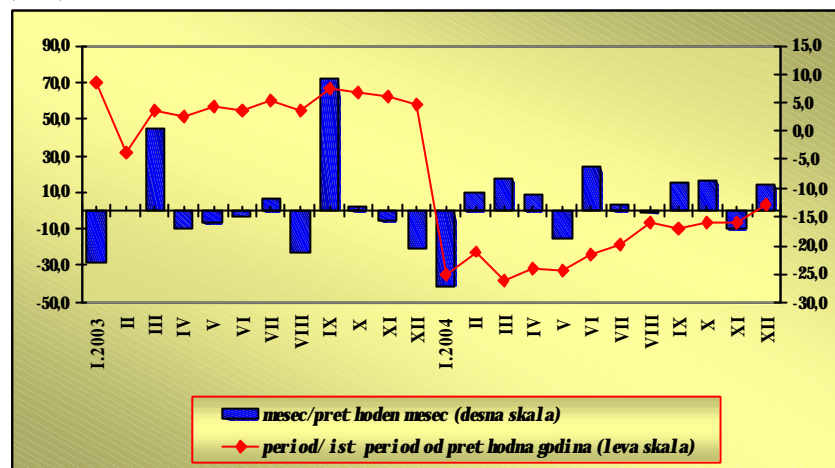
⁷ Izvor na podatoci za mese~noto soop{tenie za fizi~kiot obem na industriskoto proizvodstvo na DZS se rezultatite od Mese~niot izveštaj za industrijata, za industriskoto proizvodstvo, zalihte i rabotnicite vo industrijata. Pritoa, koristenite ponderi ne soodvetstvuvaaat so ponderite koi se koristat pri presmetkata na bruto dodadenata vrednost na godi{no ni vo. So toa, efektite od mese~nite promeni na industriskoto proizvodstvo vrz godi{ni ot bruto doma{en proizvod }e bi dat poumereni.

namalenoto proizvodstvo vo prerabotuvakata i industrija (89,9% od vkupnoto proizvodstvo) glavno e determinirano od padot na aktivnosta na proizvoditelite na prehranbeni proizvodi i pijalaci, od neaktivnosta na del od metal oprerabotuvakite kapaciteti, kako i od namalenoto proizvodstvo na nafteni derivati. Od aspekt na mese-nite promeni, porast na proizvodstvenata aktivnost e zabele`an vo oktomvri i dekemvri, dodeka vo noemvri intenzi tetot na industrijskata aktivnost vo sporedba so prethodni ot mesec be`e ponizok glavno zaradi namaluvaweto na proizvodstvoto na intermediarni proizvodi, osven energija, na kapitalni proizvodi i na netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva-ka.

Grafikon 4

Dimi`enka na industrijskoto proizvodstvo
(vo%)

Vo periodot januari-noemvri 2004 godina vkupnata vrednost na prodadeni zemjodelski proizvodi zabele`a prose`en pad od 2%...

Vo periodot januari-noemvri 2004 godina⁸, vkupnata vrednost na realizirani zemjodelski proizvodi od sopstveno proizvodstvo na zemjodelskite pretprijatija i zadrugi iznesuvala e 3.217 milioni denari, { to vo odnos na isti ot period od prethodnata godina pretstavuva namaluvawe od 2%. Pritoa, od poznajnite kategorii proizvodi na zemjodelskite pretprijatija po intenziven pad na prodaba bele`at alkoholnite pijalaci, dobitokot i prodaba na ovo`e je i grozje. Povisoka prodaba e realizirana kaj `itnite rastenija, industrijskite rastenija, gradinarskite rastenija i kaj mlekoto i mle-nite proizvodi. Vo periodot septemvri-noemvri 2004 godina, vkupnata vrednost na prodadeni zemjodelski proizvodi zabele`a kumulativno zgol emuvawe od 11,8% i iznesuva 1215 milioni denari. Pritoa, najvisoka prodaba vo analizirani ot kvartale e realizirana vo noemvri.

..pri ist ovremeno namaluvawe na vrednost a na otkupeni te zemjodelski proizvodi od individualnite zemjodelski proizvodi teli za 1,3%

Vkupnata vrednost na otkupeni zemjodelski proizvodi od individualnite zemjodelski proizvoditeli, vo periodot januari-noemvri 2004 godina⁹ iznesuvala e 4.404 milioni denari, { to sporedeno so isti ot period od prethodnata godina pretstavuva pad od 1,3%. Pritoa, vo ramki na poznajnite kategorii na zemjodelski proizvodi najintenzivno namaluvawe zabele`a otkupot na mleko i mle-ni proizvodi, industrijski rastenija i dobitok (za 7,5%, 9,7% i 45,3%, soodvetno). Voedno, visok pad bele`i i otkupot na ko`a i volna od individualnite zemjodelski proizvoditeli (za 81,9%). Od druga strana, porast e ostvaren kaj otkupot na `itni rastenija, zelen-uk, dobito-ni, krmni rastenija, kako i na ovo`e je i grozje. Vo periodot septemvri-noemvri 2004 godina, se otkupeni proizvodi vo

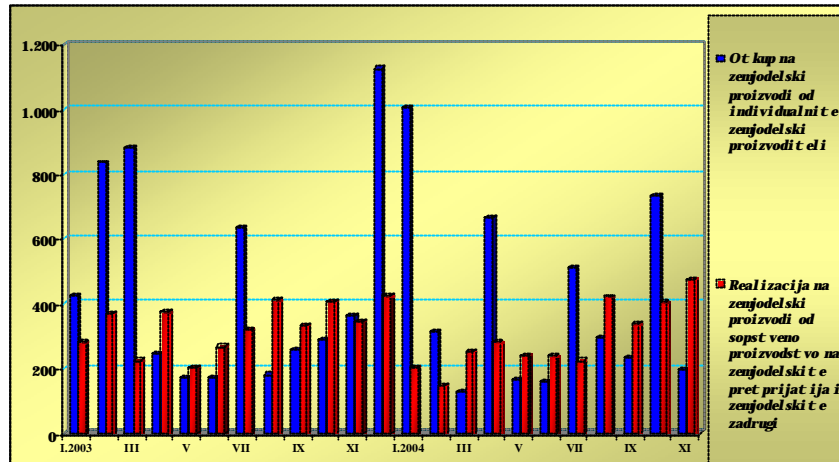
⁸ Posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika.

⁹ Posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika.

vkupen iznos od 1.165 milioni denari, { to vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godi na pretstavuva zabele`itel en porast od 28%). Analizirano po meseci, najvisok otkup e ostvaren vo oktombri, glavno determiniran od sezonski otkup na ovo{ je i grozje, kako i na industrijski rastenija.

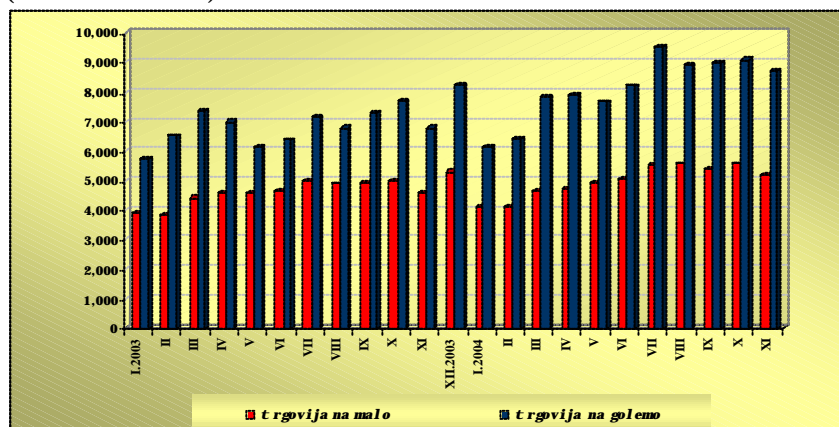
Grafikon 5
Realizacija i otkup na zemjodelski proizvodi
(vo milioni denari)

Vo periodot januari-noemvri 2004 godina vkupni ot promet vo doma{ nat a trgovija zabele` a porast

Vo periodot januari-noemvri 2004 godi na¹⁰, vkupni ot promet vo trgovijata iznesuva{ e 141.473 milioni denari. Pritoa, trgovijata na malo i trgovijata na gol emo iznesuvaa 53.448 milioni denari i 88.024 milioni denari, soodvetno, { to pretstavuva kumulativen porast od 6% i 17,6%, soodvetno. Vo periodot septemvri-noemvri 2004 godina, vkupni ot promet vo trgovijata iznesuva{ e 42.898 milioni denari, pri { to trgovijata na malo u~estvuva so 37,6% vo vkupnata trgovija, a trgovijata na gol emo so 62,4%. Od aspekt na mese-nata dinamika, vkupni ot promet vo trgovijata be{ e najvisok vo mesec oktombri.

Grafikon 6
Promet vo trgovija
(vo milioni denari)

¹⁰ Posleden raspolo`iv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika.

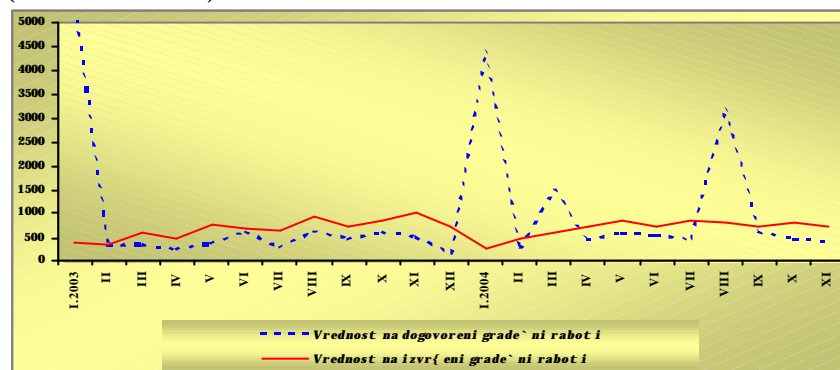

Intenzivirana grade`na aktivnost

Intenzivirana grade`na aktivnost vo periodot januari-noemvri 2004 godina¹¹ rezultira so kumulativen porast na izvr{ enite grade`ni raboti za 3,2%, pri { to nivnata vrednost dostigna 7.525 milioni denari. Vo periodot septemvri-noemvri 2004 godina, vkupnata vrednost na izvr{ enite grade`ni raboti iznesuva 2.229 milioni denari, { to sporedeno so istiot period od prethodnata godina pretstavuva namaluvawe od 11,3%. Pritoa, mese`nata analiza poka`uva najniska vrednost na izvr{ eni grade`ni raboti vo septemvri (699 milioni denari), dodeka vo oktombri grade`nata aktivnost be{ e intenzivirana i iznesuva{ e 804 milioni denari. Vkupnata vrednost na dogovorenite grade`ni raboti vo periodot januari-noemvri 2004 godina iznesuva{ e 10.024 milioni denari, { to sporedeno so istiot period od 2003 godina pretstavuva porast od 2,7%. Pritoa, vo periodot septemvri-noemvri 2004 godina dogovorenite grade`ni raboti zabele`aa namaluvawe vo odnos na isti ot period od prethodnata godina za 6,3% i iznesuvaa 1.483 milioni denari.

Grafikon 7

Dogovoreni i izvr{ eni grade`ni raboti
(vo milioni denari)

Dodatok 1

Bruto doma{ en proizvod na Republika Makedonija vo prvite tri kvartali od 2004 godina

Vo tretiot kvartal od 2004 godina, sporedeno so istiot period od prethodnata godina, bruto doma{ ni ot proizvod¹² ostvari realen porast od 1,5%. Analizata na proizvodnata strana, poka`uva zgol emuvawe na dodadenata vrednost vo si te ekonomski sektori (pri najintenziven porast vo grade`ni { tvoto i trgovijata na golemo i malo), so iskl u-ok na industrijata, kade e zabele`ano namaluvawe na dodadenata vrednost od 8%.

¹¹ Posleden raspol o` li v podatok na Dr` avni ot zavod za stati sti ka.

¹² Po ceni od 1997 godina, a bazna godina e sekoja prethodna godina.

Tabela 1
Proizvodna strana na BDP
(realni stapki na promena, vo %)

	2004			I-III.2004/I-III.2003
	I kv.	II kv.	III kv.	
Zemjodelstvo, lov, { umarstvo i ribarstvo	3,7	4,9	4,6	4,4
Vadewe rudi i kamen, prerabotuvaka i industrija i snabduvawe so elektri-na energija, gas i voda	-25,1	-17,1	-8,0	-16,4
Grade`ni { tvo	4,0	11,5	7,9	8,3
Trgovija na golemo i trgovija na malo	5,0	6,7	8,2	6,6
Hoteli i restorani	5,4	8,7	2,7	5,4
Soobrajaj, skladi rawe i vrski	2,0	5,0	5,2	4,1
Fi nansisko posreduvawe, Akti vnosti vo vraska so nedvi`eni i mot, i znajmuvawe i delovni akti vnosti, Drugi komunalni, op{ti i li-ni usl`ni akti vnosti i I mputirani stanarini	2,2	3,2	2,7	2,7
Javna uprava i odbrana, zadol`itelna socijalna za{tita, Obrazovani e, Zdravstvo i socijalna rabota i Eksteritorijalni organizacii i tela	2,4	2,1	1,1	1,9
I mputirani bankarski uslugi	-0,7	1,9	2,3	1,1
Dodadena vrednost	-3,2	-0,1	1,5	-0,5
Neto-danoci na proizvodstvo	-3,2	-0,1	1,5	-0,5
Bruto doma{en proizvod	-3,2	-0,1	1,5	-0,5

Analizirano na kumulativna osnova, vo prвите tri kvartali na 2004 godina, sporedeno so isti ot period od prethodnata godina, BDP e ponizok za 0,5%. Namaluvaweto na BDP vo prвите tri kvartali od godinata vo celost se dol`i na namalenata dodadena vrednost vo industrijata (za 16,4%), vo uslovi na visoko u-estvo na industrijata vo dodadenata vrednost na BDP (23,5%). So toa, neaktivnosta na del od industrijskite kapaciteti vo 2004 godina soodvetno se reflektira vrz vkupnata ekonomska aktivnost. Padot osobeno be{e izrazen vo prvi ot i vtori ot kvartal od 2004 godina i o-igledno deluva{e kako silen negativen {ok za makedonskata ekonomija.

Analizata na rashodnite¹³ agregati na BDP, vo tretiot kvartal od 2004 godina vo odnos na isti ot period od prethodnata godina uka`uva na namaluvawe na javnata potro{uva-ka (pad od 2,7%), glavno zaradi poniskite tekovni rashodi (so iskluk na rashodite za plati vo javnata administracija). Istovremeno, porast bele`at site ostanati rashodni agregati na BDP. Vo prвите tri kvartali, vo odnos na isti ot period od prethodnata godina, se registri rani pozitivni promeni kaj site rashodni agregati na BDP. Pri toa, visokata uvozna pobaruva-ka (porast od 12,9%), imaj{i go predvid efektot od namalenite carinski dava-ki, ima{e dominantno vlijanie vrz dvi`eweto na cenite vo doma{nata ekonomija.

¹³ Kvartal ni te presmetki na BDP s{u{te ne ja pokrivaat li-nata potro{uva-ka, investicii te vo grade`ni objekti i promenata na zalihite.

Tabela 2
Rashodni agregati na BDP - nominalni stapki na promena
(vo %)

	III kv. 2004* / III kv. 2003	I-III.kv. 2004* / I-III.kv. 2003
Javna potrošuvarka	-2,7	1,5
Investiciji vo mašini i oprema	6,4	6,9
Izvoz na stoki i uslugi	19	8,6
Uvoz na stoki i uslugi	19,1	12,9

*Prethodni podatoci na Državen zavod za statistika za 2003 godina, proceneti podatoci za 2004 godina.

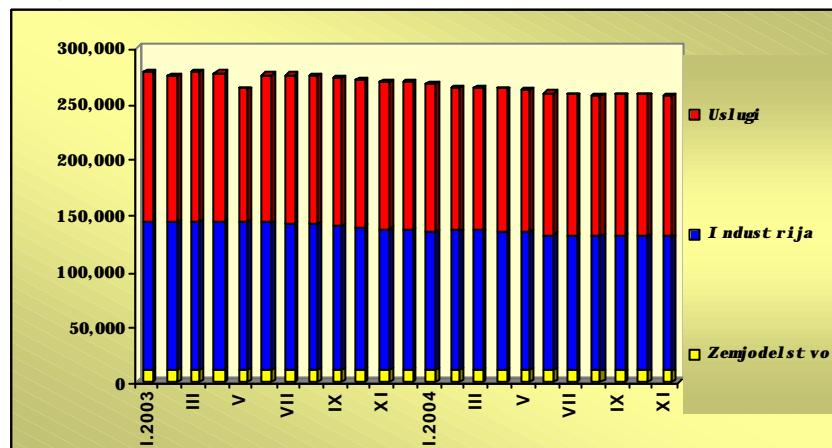
1.3

Ostanati makroekonomski dvi`ewa

Namaluvawe na vrabotenost a vo periodot januari-noemvri 2004 godina...

Prose~niot broj vraboteni vo Republika Makedonija vo periodot januari-noemvri 2004 godina¹⁴ iznesuva{e 259.761 lice, {to vo odnos na isti ot period od 2003 godina pretstavuva namaluvawe od 5,5%. Vo analizirani ot period, brojot na vraboteni lica e namalen vo site tri sektori od ekonomijata. Vo industrijata, kade {to se vraboteni 122.339 lica, ili 47,1% od vkupniot broj vraboteni lica, najintenziven prose~en pad na vrabotenosta e registri ran vo sektorot vadewe rudi i kamen (od 51,7%), pri istovremeno namaluvawe na vrabotenosta vo ostanatite sektori. Taka, vo prerabotuvakata industrija (so dominantno u~estvo vo vkupnata vrabotenost od 32,6%) brojot na vraboteni se namali za 3%.

Grafikon 8
Vrabotenost po sektori
(lica)

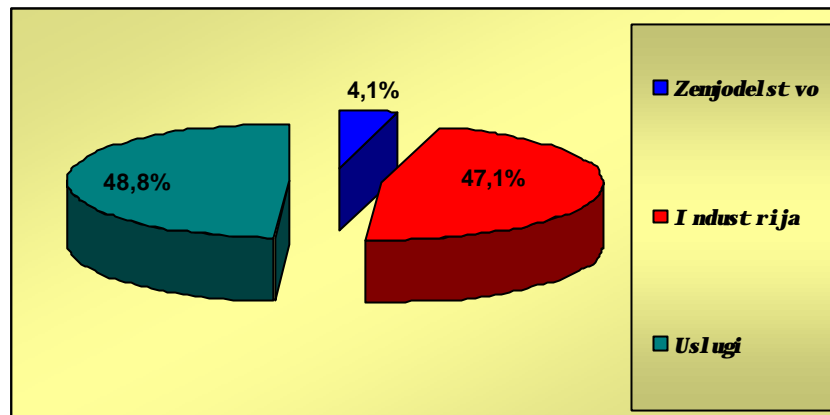
Vo ramki na uslu`nite dejnosti (so u~estvo vo vrabotenosta od 48,8%), najintenzivno namaluvawe na brojot na vraboteni (za 40,1%) e registri rano vo sektorot "trgovija na golemo i malo". Od druga strana, vo sektorot "soobra}aj, skladi rawe i vrski", sektorot "javna uprava i odbrana, zadol`itelna socijalna za{tita" i vo sektorot "obrazovanie" (koi zaedno pretstavuvaat 23,7% od vkupnata vrabotenost) brojot na vraboteni se zgolemi za 0,9%, za 6,6% i za 6%, soodvetno. Vo zemjodelstvoto (koe vo vkupnata vrabotenost u~estvuva so 4,1%), vo sektorot "zemjodelstvo, lov i {umarstvo" brojot na vrabotenite se namali za 5,9%, pri istovremeno namaluvawe na vrabotenosta i vo sektorot "ri barstvo" (za 31,2%).

¹⁴ Posleden raspolo`li v podatok na Državni ot zavod za statistika.

Grafikon 9

U-estvo na sektorite vo vkupniot broj vraboteni lica (-XI.2004 godina)
(vo %)

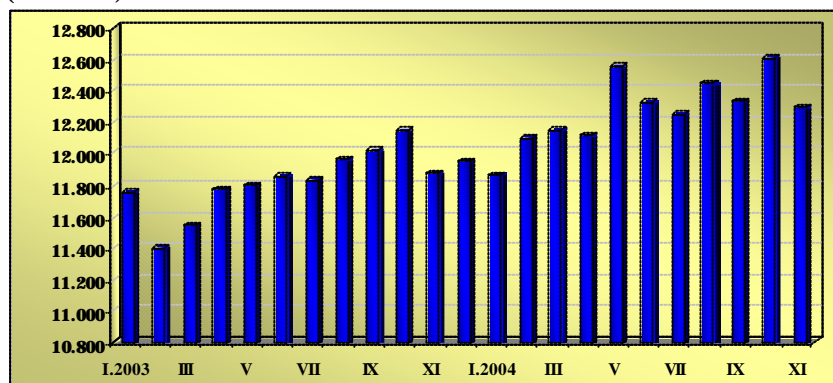

...pri nominalen i realen porast na prose-nata plata

Nominalnata prose-na neto-plata po rabotnik vo Republika Makedonija vo periodot januari-noemvri 2004 godina¹⁵ i znesuva e 12.272 denari, { to pretstavuva nominalen i realen porast na platata (za 3,9% i za 4,2%, soodvetno) vo odnos na isti ot period od 2003 godina. Pri toa, najvisok prose-en porast na nominalnata plata e registri ran vo sektorot "zemjodelstvo" (za 15,1%), pri istovremen pumeren porast na nominalnata plata vo sektorot "industrija" i vo sektorot "uslugi" (za 3,8% i za 3,3%, soodvetno). Najvisok porast na platata e zabe`an vo ribarstvoto i vo dejnosta "hoteli i restorani" (za 40,9% i za 12%, soodvetno). Vo periodot septemvri-noemvri 2004 godina, nominalnata prose-na plata po rabotnik i znesuva e 12.441 denar. Vo ovoj period najvisok isplaten iznos na prose-nata plata be`e registri ran vo oktombri (12.609 denari).

Grafikon 10

Prose-na neto-plata po rabotnik
(vo denari)

Vo periodot januari-noemvri 2004 godina¹⁶, vo prosek, 23,4% od vrabotenite vo Republika Makedonija ne primile plata za tekovniot mesec, { to pretstavuva namaluvawe od 2,5 procentni poeni vo odnos na isti ot period od 2003 godina. Vo periodot septemvri-noemvri 2004 godina, ovoj procent, vo prosek, i znesuva e 22,9% i sporedeno so isti ot period od prethodnata godina e ponizok za 4,3 procentni poeni. Vo ramki na analizi rani ot kvartalen period,

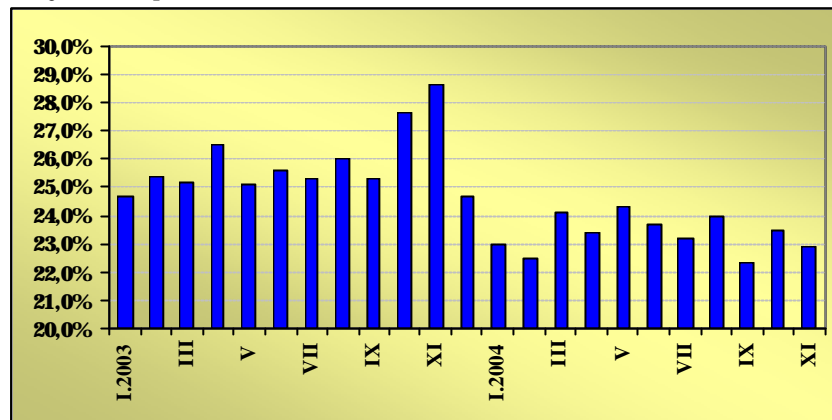
¹⁵ Posleden raspolo`li v podatok na Dr`avni ot zavod za statistika.

¹⁶ Posleden raspolo`li v podatok na Dr`avni ot zavod za statistika.

najnižak procent na neisplateni vработeni e registriran vo septemvri (22,3%).

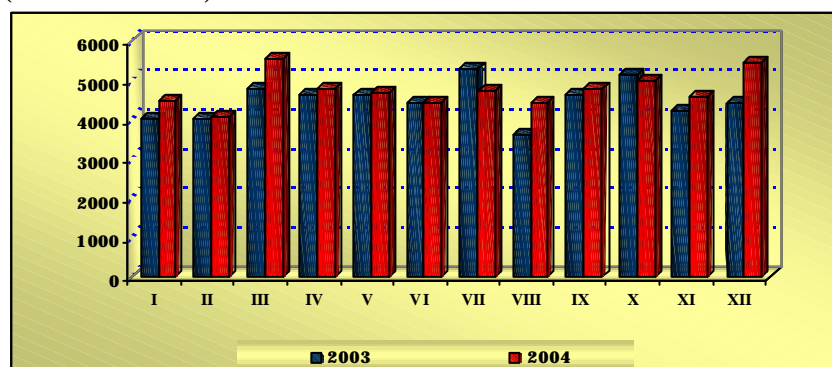
Grafikon 11
Broj na neisplateni vработeni lica

Povisok iznos na buxetski te prihodi vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina, vo odnos na istiot period od 2003 godina...

Vkupnite javni prihodi vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina iznesuvaa 23.491 milion denari. Pri toa, prihodi te na centralniot dr`aven buxet zabele`aa kvartalen porast od 7,7% i iznesuvaa 15.035 milioni denari. Porastot na vkupnite buxetski prihodi e rezultat na povi sokoto nivo na site glavni prihodni kategorii. Zabele`itelno zголemuvawe ostvari ja dano~nite prihodi (za 8,2%) i kapitalnite prihodi (za 10,2%). Pri toa, glavna determinanta na zголeminite dano~ni prihodi e povi sokiot iznos na prihodi od naplatata na danokot na dodadena vrednost (porast od 18,7%, glavno poradi sezonski povi sokiot promet vo doma`nata trgovija vo poslednite meseci od godinata) i povi sokiot iznos na prihodi od carinite (porast od 21,3%, kako rezultat na intenzi virani ot uvoz vo posledniot kvartal od godinata). Na godi`na osnova (~etvrti kvartal od 2004 / ~etvrti kvartal od 2003 godina), vkupnite buxetski prihodi bele`at porast od 8,6%, vo najgolema merka zaradi povi sokite dano~ni prihodi (za 9,9%), pri istovremen poumeren porast na nedano~nite i na kapitalnite prihodi (za 5,7% i 3,7%, soodvetno).

Grafikon 12
Vкупni prihodi na centralniot buxet
(vo milioni denari)

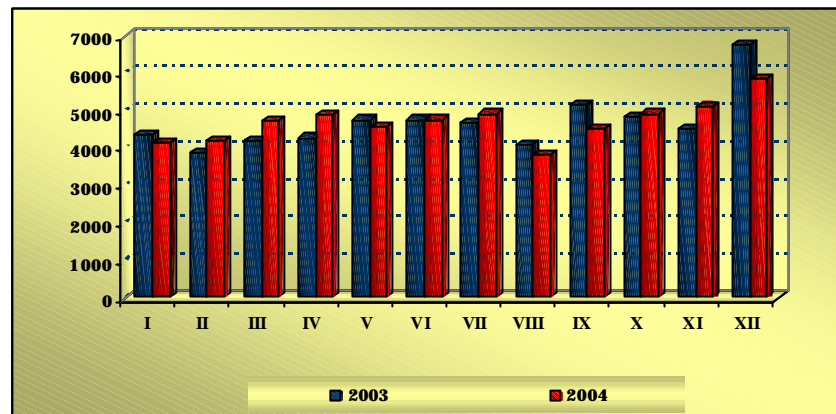
Vo 2004 godina, vkupnite prihodi na centralnata dr`avna vlast iznesuvaa 56.983 milioni denari, { to pretstavuva porast od 5,8% vo odnos na prethodnata godina. Pri toa, zголemuvawe zabele`aa dano~nite i kapitalnite prihodi (za 6,8% i 8,1%, soodvetno), pri istovremeno namaluvawe na nedano~nite prihodi (za 4,9%). Porastot na dano~nite prihodi vo 2004 godina e rezultat na

zgolemenata naplata na danokot na dodadena vrednost (za 21,6%) { to korespondira so podobrenata fiskalizacija. Od druga strana, buxetskite prihodi od uvozni dava~ki (akcizi i carini) vo 2004 godina se namalija. Pritoa, namaluvaweto na carinite go reflektira namaluvaweto na carinskoto optovaruvawe na uvozot, po vlezot na Republika Makedonija vo Svetskata trgovska organizacija i uki nuwaweto na akcizata za uvoz na avtomobili.

Grafikon 13

Vkupni rashodi na centralni ot buxet
(vo milioni denari)

...i poviški buxetski rashodi

Vkupni te javni rashodi vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godina iznesuvaa 24.158 milioni denari, od koi 15.917 milioni denari se rashodi na centralni ot dr`aven buxet. Sporedeno so prethodni ot kvartal, vkupni te rashodi na centralni ot buxet zabele`aa porast od 19,3%, reflektiraj}i go porastot na tekovni te tro{oci (glavno poradi povi{okite rashodi za stoki i uslugi i transforni pla}awa) i na kapitalni te tro{oci (za 16,1% i za 53,2%, soodvetno). Zgolemuwaweto na kapitalni te tro{oci pred s`e rezultat na povi{okite tro{oci za mbavka na osnovni sredstva. Na godi{na osnova (~etvrti kvartal od 2004 / ~etvrti kvartal od 2003 godina), rashodite na centralnata dr`avna vlast se poniški za 1,7% kako rezultat na namaluvaweto na kapitalni te tro{oci za 22,8% (poradi poni{kite kapitalni transfери), pri istovremeno zgolemuwawe na tekovni te tro{oci za 1,8%. Vo 2004 godina, vo odnos na 2003 godina, vkupni te buxetski rashodi bea poviški za 0,3%. Pritoa tekovni te tro{oci zabele`aa umeren porast od 1,5%, dodeka kapitalni te tro{oci ostvariya namaluvawe od 3% (determinirano, glavno od poni{kite kapitalni transfери).

II. Monetarni dvignewa vo Republika Makedonija**Osnovni monetarni indikatori**

	31.12.2004	Kvartalna promena		Godišna promena	
	godina	vo mil. denari	vo mil. denari	vo %	vo mil. denari
Primarni pari	17.745	1.523	9,4	-507	-2,8
Gotovi pari vo optek	14.162	850	6,4	-15	-0,1
Depozitni pari	13.388	373	2,9	292	2,2
Pari-na masa M1	27.550	1.223	4,6	277	1,0
Pari-na masa M2 - denarski del	48.033	2.250	4,9	5.192	12,1
Pari-na masa M2	88.841	4.060	4,8	12.813	16,9
Pari-na masa M4	93.902	4.515	5,1	13.089	16,2
Vkupni depoziti	66.352	3.292	5,2	12.812	23,9
Kratkoročni	61.291	2.837	4,9	12.536	25,7
Dolgoročni	5.061	455	9,9	276	5,8
Denarski	23.843	1.250	5,5	4.778	25,1
Devizni	42.509	2.042	5,0	8.034	23,3
Vkupni plasmani na bankite	62.272	3.229	5,5	11.944	23,7
Denarski	50.925	796	1,6	7.844	18,2
Devizni	11.347	2.433	27,3	4.100	56,6
	vo %	vo procentni poeni			
		kvartalna promena		godišna promena	
Kamatna stopka na aukciji te na blagajniški zapisi (28 dena)	10,0	1,0		3,8	
Prosečna ponderirana kamatna stopka na pazarot na pari	8,0	1,2		2,2	
Ponderirani aktivni kamatni stapki na bankite	11,99	-0,2		-2,5	
Ponderirani pasivni kamatni stapki na bankite	6,52	0,0		-0,2	

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija

2.1.

Monetarno regulirawe

Vo posledniot kvartal od 2004 godina, NBRM izvrši promeni vo monetarnata politika koi pridonosa za stabilizirawe na devizniot pazar i zadržuvawe na stabilnosta na nominalniot devizen kurs na denarot vo odnos na evroto. Taka, vo tekot na noemvri beše izvršeno zголемуvawe na kamatnite stapki na blagajniški zapisi, dodeka vo dekemvri beše donesena odluka za zголемуvawe na stapkata na izdvojuvawe zadolžitelna rezerva (so primena od 11.01.2005 godina). Održanata stabilnost na devizniot kurs na denarot pridonese za održuvawe na ambient bez inflacijski pritisci.

Kvartalната analiza (dekemvri 2004 godina / septemvri 2004 godina) na oddelnite faktori koi vlijaat vrz likvidnosta pokaševa kreirawe likvidnost vo bankarskiot sistem. Pritoa, dopolnitelno kreirana likvidnost vo najgolem del se dolži na denarskite depoziti na državata, kako i na aukciite na blagajniški zapisi na NBRM. Od druga strana, deviznite transakcii na NBRM i sezonski povišokoto nivo na gotovi pari vo optek bea glavnite tekovi na povlekuvawe likvidnost od bankarskiot sistem.

Tabela 1
Kreirawe i povlekuvawe likvidnost
(vo milioni denari)

	30.09.2004 godina	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2004 godina
		oktomvri	noemvri	dekemvri		
Likvidnost na bankite	2.910	657	-391	407	673	3.583
Kreirawe likvidnost					2.355	
1. Neto domača aktiva	-21.434	1.341	-343	927	1.925	-19.509
2. Blagajniški zapisi na NBRM	4.897	567	-34	-188	345	4.552
3. Ostanato	103	74	10	1	85	18
Povlekuvawe likvidnost					-1.682	
1. Neto devizna aktiva	42.656	-1.325	-343	836	-832	41.824
2. Gotovi pari vo optek	13.312	0	319	-1.169	-850	14.162

Povišoka prosečna dnevna likvidnost na bankite vo četvrtiot kvartal od 2004 godina

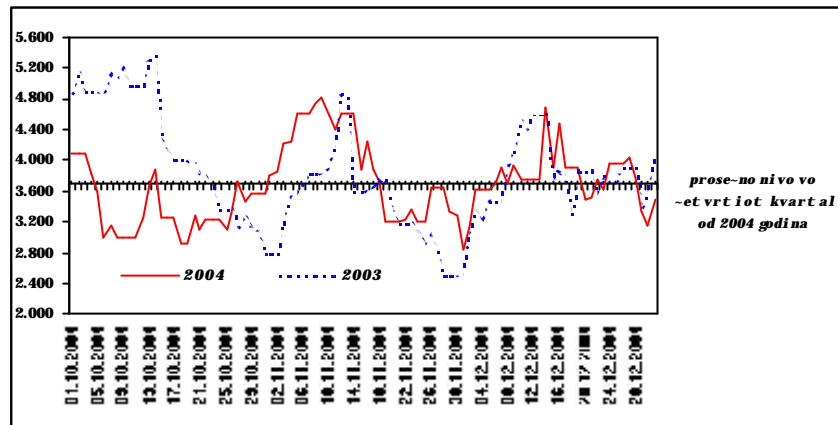
Prosečната dnevna likvidnost na bankarskiot sistem vo četvrtiot kvartal od 2004 godina iznesuvaž 3.682,6 milioni denari i na kvartalna osnova e povišoka za 39 milioni denari, ili za 1,1%. Vo nasoka na porast na prosečната dnevna likvidnost deluva site avtonomni faktori, pri što del od dopolnitelno kreirana likvidnost beše steriliziran preku povišokoto prosečno nivo na blagajniški zapisi. Analizirano spored dinamikata, vo oktomvri 2004 godina beše registiran najnižok prosečen dneven iznos na likvidnost (3.369,7 milioni denari), determiniran od intervencii na NBRM na devizniot pazar, kako dominanten tek na povlekuvawe likvidnost. Vo noemvri beše ostvaren najvišok prosečen dneven iznos na likvidnost (3.939 milioni denari), kako rezultat na prosečno poniškiot interes za vložuvawe vo blagajniški zapisi, trošeweto na državata i poniškata pobaruvačka za gotovi pari. Pad na prosečната dnevna likvidnost na bankite e zabeležen i vo posledniot mesec od godinata (3.739 milioni denari) usloven od sezonski povišokata pobaruvačka za gotovi pari. Na krajot na dekemvri 2004 godina, vkupnata likvidnost na bankite iznesuvaž 3.583 milioni denari, što pretstavuva porast od 673 milioni denari, ili za 23% vo odnos na krajot od prethodniot kvartal. Višokiot porast na likvidnosta pretstavuva voobičajen sezonski efekt na krajot na godinata, a delumno ja reflektira i podgotvokata na bankite za ispolnuvawe na povišokata obvrška za zadolžitelna rezerva (porast na stapkata na izdvojuvawe zadolžitelna rezerva od 7,5% na 10%).

Vo posledni te tri meseci od 2004 godina, vi{okot likvidni sredstva na bankite nad obvrskata za zadol`itelna rezerva¹⁷ (vo denari) zabele`a nezna`itelni promeni vo odnos na prethodni ot kvartal (pad od 0,5 procentni proeni) i vo prosek iznesuva{e 11,5%. Pritoa, vo oktovri i noemvri vi{okot likvidnost be{e pod prosekot (9% i 9,5%, soodvetno), dodeka vo dekemvri be{e registri rano zgolemeno ni vo na izdvoeni likvidni sredstva (15,9% nad obvrskata), poradi odlukata na NBRM za zgolemuwane na stapkata na zadol`itelna rezerva koja stapuva vo sila od januari 2005 godina, kako i poradi sezonski povisokite potrebi za likvidnost na krajot na godinata.

Grafikon 14

Dnevna dinamika na likvidnosti na bankite
(vo milioni denari)

Vo soglasnost so pri fatenata strategija na, de facto, targetirawe na nominalni ot devizen kurs i vo tekot na posledni ot kvartal od 2004 godina NBRM aktivno u-estvuva{e na devizni ot pazar. Pritoa, vo tekot na oktovri i noemvri bea registri rani pritisoci za depresijacija na doma{ nava valuta, generirani od nadvore{ notrgovskite dvi`ewa. Vakvata sostojba rezultira so povi soka pobaruva`ka vo odnos na ponudata na devizi i sledstveno, intervencii na NBRM vo nasoka na neto-proda`ba na devizni sredstva. Vo dekemvri, sprotivno na voobi`enata sezonska dinamika na ovoj avtonomen faktor, NBRM interveni ra so neto-otkup na devizi i so toa del uva{e vo nasoka na krei rawe likvidnost. Vakvite dvi`ewa delumno se dol`at na izvr{ enite promeni vo monetarnata politika (zgolemenata kamatna stapka na blagajni `kite zapisi i povi sokata stapka na izdvojuvawe zadol`itelna rezerva), {to nametna potreba od odr`uvawe povi soka denarska likvidnost, koja delumno be{e obezbedena preku konverzija na devizni sredstva vo denari.

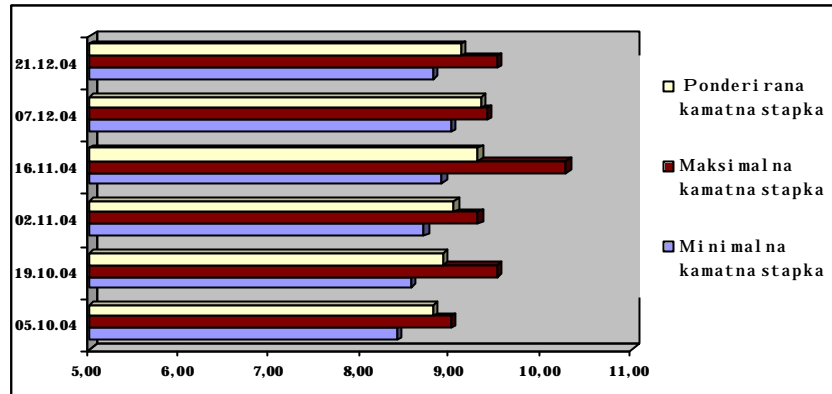
**Povlekuvawe likvidnost
preku intervencii te na
NBRM na devizni ot
pazar**

¹⁷ Kako period na odr`uvawe (i spolnuvawe) na obvrskata za zadol`itelna rezerva na bankite se smeta period od 11. vo tekovni ot mesec do 10. vo sledni ot mesec.

Grafikon 15

Kamatni stapki na aukciite na kratkoro~ni dr`avni hartii od vrednost (dostasuvawe od tri meseci)
(vo %)

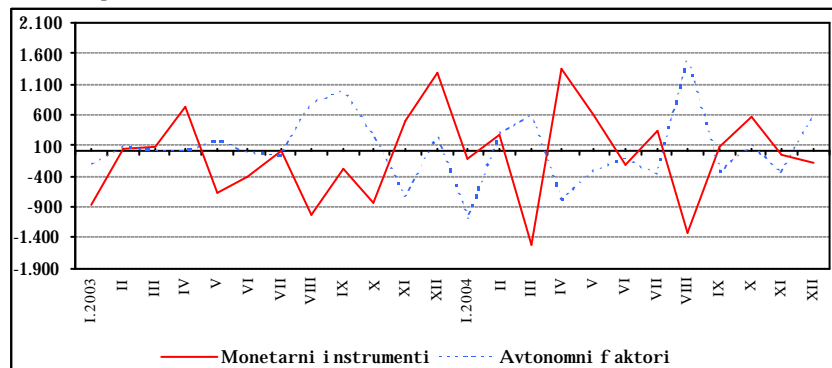

Na krajot na dekemvri 2004 godina, vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal, denarski te depozi ti na dr`avata kaj NBRM bea poni ski za 25,3% (pri izvr{ en transf er na smetki te na javni te fondovi od bankarski ot sistem kaj NBRM). Kvartalno namal uvawe na depozi ti te na dr`avata kaj NBRM e vo sogl asnost so tro{ ewata na dr`avata za redovnata otplata na obvrskata vrz osnova na obvrznicite za staroto devizno { tedewe vo oktomvri, kako i zgol emenata buxetska potro{ uva~ka na krajot na godi nata. Vo sogl asnost so plani ranata ramka za odr` uvawe aukcii na dr`avni zapisi, vo tekot na kvartal ot bea odr` ani { est aukcii na dr`avni zapisi so rok na dostasuvawe od tri meseci i so vkupna realizacija od 1.871,8 milioni denari. Pri toa, vo prosek, pobaruva~kata ja nadmi na ponudata, taka { to prose~nata ponderi rana kamatna stapka vo ~etvrti ot kvartal iznesuva{ e 9,08% (8,4% vo prethodni ot kvartal). Vo tekot na ovoj kvartal (po~nuvaj }i od 02.11.2004 godi na) be{ e воведено trguvawe so dr`avni zapisi so rok na dostasuvawe od { est meseci. Frekf encijata na odr` uvaweto na aukciite na { est mese~nite dr`avni zapisi e edna{ mese~no, taka { to vo ~etvrti ot kvartal bea odr` ani dve aukcii. Pri toa, be{ e ostvarena vkupna realizacija od 83,9 milioni denari, a prose~nata ponderi rana kamatna stapka i znesuva{ e 9,95%.

Vo ~etvrti ot kvartal, denarski te depozi ti na dr`avata kaj NBRM pretstavuvaa tek na kreirawe likvidnost...

Grafikon 16

Monetarni instrumenti i avtonomni faktori na kreirawe i povlekuvawe likvidnost*
(mese~ni promeni vo milioni denari)

*Pozi tivna promena-kreirawe likvidnost; negati vna promena-povlekuvawe likvidnost.

**... kako i aukciite na
blagajni-kite zapisi na
NBRM**

Vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina, aukciite na blagajni~ki zapisi pretstavuvaa tek na kreirawe likvidnost, pri {to kumulativno kreirana likvidnost iznesuvaa 345 milioni denari. Vakvata kvartal na promena vo celost se dol`i na poni skoto nivo na blagajni~ki zapisi vo oktombri, kako rezultat na poni skata prose~na dnevna likvidnost na bankite, glavno determinirana od deviznite transakcii na NBRM. Taka, nivoto na blagajni~kite zapisi na mese~na osnova se namali za 567 milioni denari i na krajot od mesecot iznesuva{e 4.330 milioni denari. Vo poslednite dva meseca od godinata, blagajni~kite zapisi na NBRM deluvaa vo soglasnost so nivnata osnovna funkcija, sterilizirawe likvidnost, {to delumno se dol`i na promenata vo kamatnite stapki. I meno, vo noemvri be{e izvr{eno zgolemuwawe na kamatnite stapki na blagajni~kite zapisi za 1 procenten poen, taka {to tie iznesuvaat 7% i 10% za blagajni~ki zapisi so dostasuvawe od sedum dena i dvaeseti osum dena, soodvetno. Sl edstveno, prose~nata ponderirana kamatna stapka na blagajni~kite zapisi vo dekemvri dostignaa 8,95%, nasproti 7,66% kolku {to iznesuva{e vo septemvri 2004 godina. Od aspekt na postavenosta na aukciite na blagajni~ki zapisi, na 13.12.2004 godina NBRM zapo~na so sekojdnevni aukcii na blagajni~ki zapisi so dostasuvawe od sedum dena. Vakvite promeni bea vo funkcija na soodvetno neutralizirawe na potencialnite negativni efekti na del od avtonomnite faktori (pred so~ekuvanata ekspanzivna buxetska potro{uva~ka).

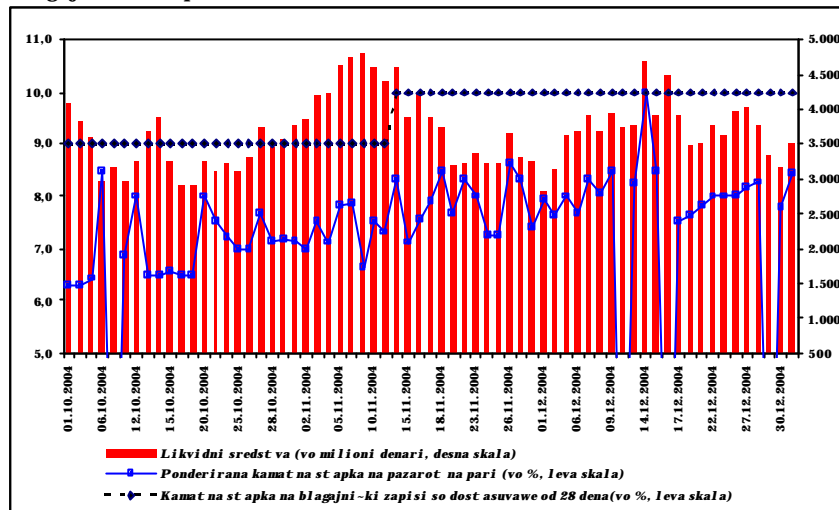
**Namalna aktivnost na
institucionaliziraniot
t pazar na pari**

Prose~niot promet na institucionaliziraniot pazar na pari, vo posledniot kvartal od 2004 godina iznesuvaa 399,3 milioni denari, {to vo odnos na prosekot od prethodniot kvartal pretstavuvaa namaluvawe za 2,1 pati. Vo tekot na kvartalot, najni zok promet be{e realiziran vo dekemvri (218,4 milioni denari), koj voedno pretstavuvaa i najni zok ostvaren promet od po~etokot na godinata. Pri toa, pobaruw~kata za likvidni sredstva permanentno ja nadmi nuva{e ponudata i vo prosek be{e povi soka za 1,2 pati. Sostojbata na povi soka pobaruw~ka za kratkoro~ni denarski sredstva, kako i zgolemuwaweto na referentnata kamatna stapka (kamatnata stapka na blagajni~kite zapisi), soodvetno se reflektira i vrz prose~nata ponderirana kamatna stapka na pazarot na pari, koja, vo prosek, iznesuva{e 7,4% (porast vo odnos na prethodniot kvartal od 0,7 procentni poeni). Vo tekot na ~etvrtiot kvartal be{e registrirano intenzivirawe na neposrednoto bilateralno trguvawe na bankite, pri {to ostvareniot promet vo prosek iznesuva{e 1.489,7 milioni denari (kvartalen porast od 86,4%).

Grafikon 17

Dve `ewe na kamatnitate stapki na pazarot na pari, aukciite na blagajni ~ki zapisi i likvidnitate sredstva na bankite*

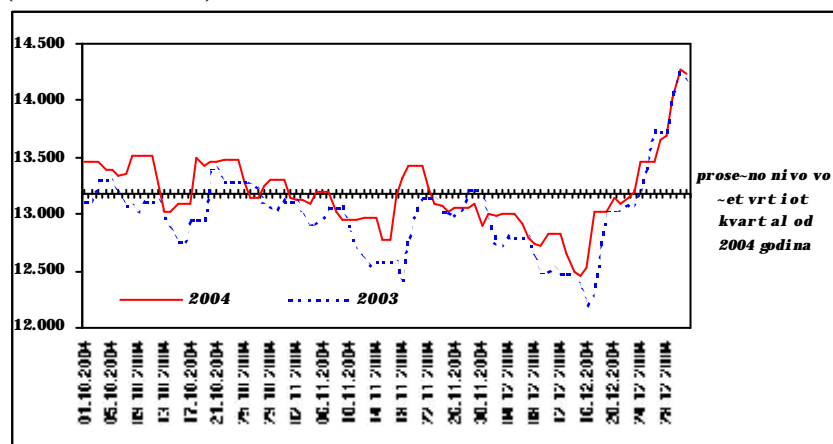
* Vo odredeni denovi od mesecot na pazarot na pari ne se registrirani transakcii i kamatna stapka.

Porast na pobaruva~kata za gotovi pari

Gotovite pari vo optek bea povi soki na kvartal na osnova za 6,4%, reflektiraj}i go voobi~aeniot sezonski porast na pobaruva~kata za gotovi pari na krajot od godinata. Pri toa, vo tekot na kvartalot bea registrirani divergentni dve `ewa na gotovite pari vo optek. Od aspekt na prose~nata dnevna sostojba, najvisoko nivo e registrirano vo oktovri (13.338 milioni denari, delumno kako rezultat na redovnata i splata na obvrznicite za staro devizno {tedewe), dodeka vo noemvri i dekmvri prose~noto dnevno nivo be{e relativno stabilno (13.089 milioni denari i 13.118 milioni denari, soodvetno). Pri toa, dnevната di namika na gotovite pari vo optek be{e pod vlijanie na voobi~aenite faktori, so iskluk na dekmvri, koga od vtorata polovina na mesecot nivoto na gotovite pari vo optek zna~itelno se zgolemi, reflektiraj}i gi sezonskite preferenci za raspolagawe so gotovina pred novogodni {nite i bo`i}nite praznici.

Grafikon 18

Dnevna di namika na gotovite pari vo optek (vo milioni denari)

Primarnite pari zna~itelno povi soki vo odnos na pret hodniot kvartal

Na krajot na dekmvri 2004 godina, vo odnos na krajot na septemvri 2004 godina, primarnite pari bea povi soki za 9,4%. Kvartal noto zgolemuвање na primarnite pari se dol`i na visokiot

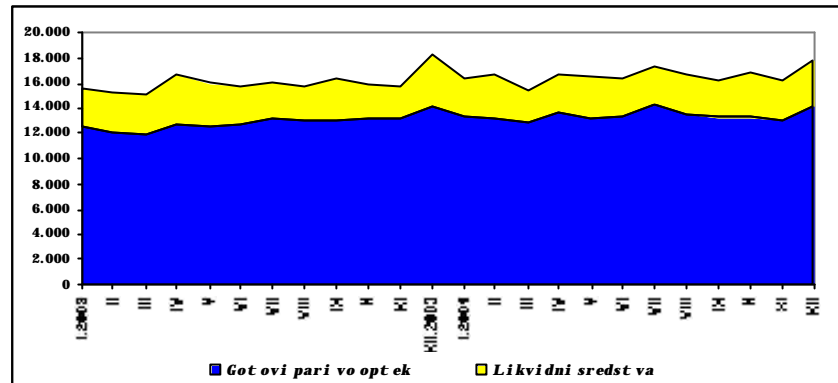

kvartal en porast na gotovite pari vo optek i povi sokoto ni vo na likvidnost.

Grafikon 19

Primarni pari

(vo milioni denari, kraj na period)

* Likvidni te sredstva na banki te ja opfaaat smetkata na banki te kaj NBRM i gotovite pari vo blagajna na banki te.

2.2.

Monetarni agregati

Sezonski determinirana visoka pobaruva-ka za gotovi pari, povi sokoto ni vo na transakcijski te depoziti, kako i porastot na {tedeweto vo bankarski ot sistem rezultiraa so kvartal en porast na si te monetarni agregati.

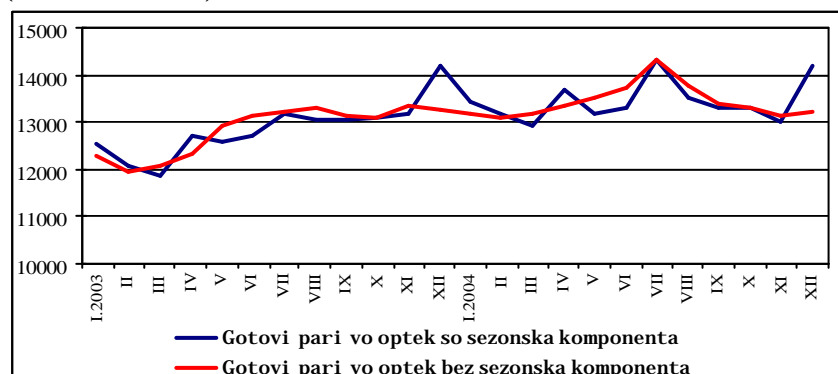
Kvartal en porast na pari-nata masa M1

Vo ~etvrti ot kvartal od 2004, depozitni te pari ostvarija porast od 2,9%, pri porast na depozitni te pari na pretprijati jata i na naseleni eto (za 5,2% i 3,1%, soodvetno). Vo soglasnost so vakvi te dvi `ewa i registri rani ot porast na gotovite pari vo optek (6,4%), na krajot na ~etvrti ot kvartal, vo odnos na prethodni ot kvartal pari-nata masa M1 e povi soka za 4,6%. Od aspekt na godi {nata dinami ka, vo uslovi na nezna-itel na promena na gotovite pari vo optek, monetarni ot agregat M1 ostvari godi { en porast od 1%, kako rezultat na porastot na depozitni te pari (za 2,2%).

Grafikon 20

Gotovi vo optek so i bez sezonska komponenta

(vo milioni denari)

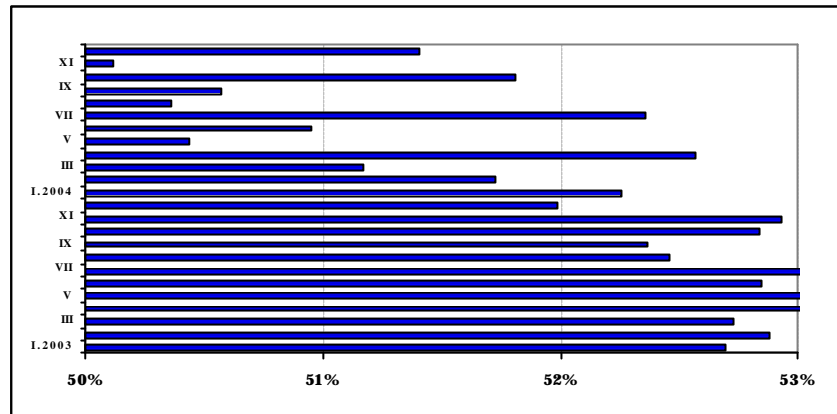
Vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na, prose~nato u-estvo na gotovite pari vo optek vo pari-nata masa M1 se zadr`a na ni voto od prethodni ot kvartal i iznesuva{e 51,1%. Vo odnos na isti ot kvartal od 2003 godi na, prose~nato u-estvo na gotovite pari e poni sko za 1,5 procentni poeni, ukauvaj}i na povolni pomestuvawa

vo strukturata na pari~nata masa M1. Pointenzi vni ot porast na primarnite pari, nasproti porastot na pari~nata masa M1, predizvika zabavuvawe na procesot na monetarna mul ti pl i kaci ja, pri { to prose~ni ot monetaren mul ti pl i kator na pari~nata masa M1 vo ~etvrti ot kvartal na 2004 iznesuva{ e 1,56 (nasproti 1,60 vo prethodni ot kvartal).

Grafikon 21

U~estvo na gotovi te pari vo optek vo pari~nata masa M1

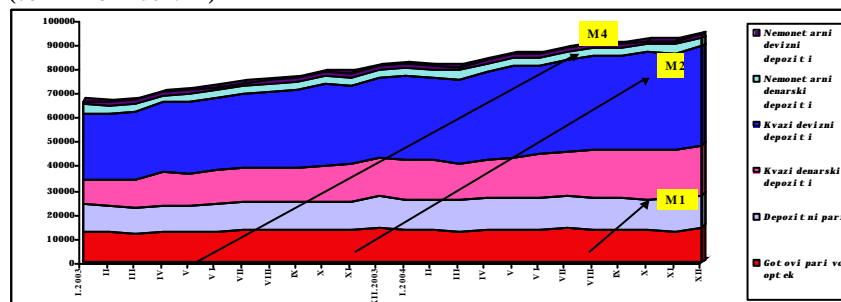
Povisoko nivo na po{ i roki te monet arni agregat i na kvart al na i na godi { na osnova

Porastot na pari~nata masa M1 i povisoki ot depozi ten potencijal na banki te na krajot na ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na rezul ti raa so kvartal en porast na monetarni te agregati M2 i M4 (za 4,8% i 5,1%, soodvetno). Pritoa, pointenzi vni ot porast na dolgoro~noto { tedewe, vo odnos na kratkoro~ni ot depozi ten potencijal, be{ e pri~ina za poi zrazenata pozi ti vna di nami ka kaj monetarni ot agregat M4. Monetarni te mul ti pl i katori na pari~nata masa M2 i M4 na krajot na ~etvrti ot kvartal iznesuvaa 5,01 i 5,29, soodvetno, sporedeno so 5,23 i 5,51, soodvetno, vo prethodni ot kvartal (vo isti ot kvartal od 2003 godi na tie iznesuvaa 4,17 i 4,43, soodvetno). Monetarni te agregati M2 i M4 zabele`aa pozi ti vna godi { na di nami ka (porast od 16,9% i 16,2%, soodvetno) vo usl ovi na i ntenzi ven porast na kratkoro~noto { tedewe (za 25,7%) i umereno zgol emuvawe na dolgoro~ni ot depozi ten potencijal.

Grafikon 22

Komponenti na monetarni te agregati

(vo mil i oni denari)

Vkupni ot depozi ten pot encijal povisok na kvart al na osnova

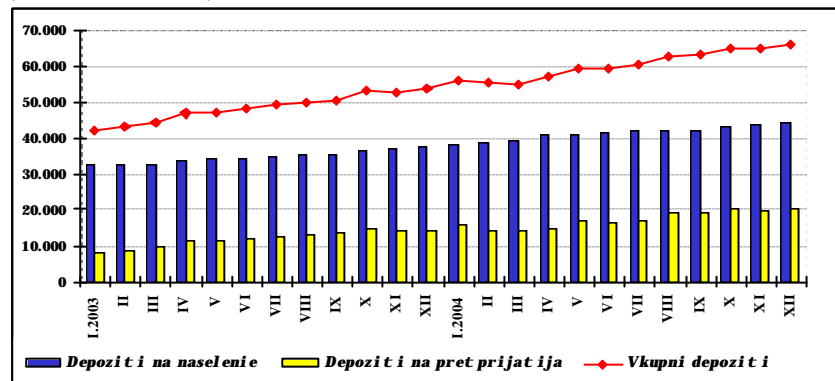
Kontinuirani ot trend na porast na vkupni ot depozi ten potencijal na bankarski ot sistem zapo~nat od april 2004 godi na se zadr`a i vo posledni ot kvartal od 2004 godi na (so iskl u~ok na noemvri). Taka, na krajot na dekemvri vkupni te depozi ti na nendr`avni ot sektor¹⁸ dostignaa 66.352 mil i ona denari, { to

¹⁸ Vkupni te depozi ti na nendr`avni ot sektor opfa}aat kratkoro~ni i dolgoro~ni (denarski i devizni) depozi ti na ekonomski te subjekti (bez depozi tni te pari).

pretstavuva kvartal no zgol emuvawe od 5,2%. Od aspekt na ro~nata struktura, kratkoro~ni te depoziti se povi soki na kvartal na osnova za 4,9% (pri istovremen porast na denarski te i devizni te depoziti za 5,3% i za 4,6%, soodvetno). Dolgoro~ni ot depoziten potencial na banki te ostvari zna~itelen kvartalen porast od 9,9%, pred se determiniran od visoki ot porast na deviznoto { tedewe (za 15,8%). Toa pridonese za kvartalen porast na u-estvoto na dolgoro~ni te depoziti vo vkupni te depoziti za 0,3 procentni poeni. Sepak, dominantno u-estvo vo ro~nata struktura i ponatamu imaat kratkoro~ni te depoziti, koe vo prosek iznesuva 92,5% vo ~etvrti ot kvartal. Od valuten aspekt, denarski te i devizni te depoziti ostvarija re~isi ednakov kvartalen porast (za 5,5% i 5%, soodvetno). Na godi { na osnova, vkupni te depoziti na nedr`avni ot sektor se povi soki za 23,9%, reflektiraj}i go visoki ot porast na kratkoro~ni te depoziti (za 25,7%).

Grafikon 23
Dinamika na depozite
(vo milioni denari)

Depoziti te na naselenieto vo posledni ot kvartal od 2004 godi na ostvarija porast od 5,5%. Od ro~en aspekt, kratkoro~ni te depoziti ostvarija porast od 5,3%, kako rezultat na zgolemeni te oro~eni depoziti do edna godina vo stranska valuta i oro~eni te denarski depoziti nad tri meseci. Dolgoro~noto { tedewe na naselenieto (~ie prose~no u-estvo vo vkupni te depoziti na naselenieto vo posledni ot kvartal od 2004 godi na iznesuva 6,3%) se zgolemi za 8% i glavno e determinirano od povi soki te devizni depoziti. Od valuten aspekt, kaj denarski te i devizni te depoziti na naselenieto be{ e registriran re~isi i identi~en kvartalen porast (za 5,9% i 5,3%, soodvetno). Godi { nata stapka na porast na depoziti te na naselenieto iznesuva 18%, pri { to od aspekt na ro~nosta i valutata zgolemuvawe be{ e registrirano kaj site kategori i (so i skl u-ok na dolgoro~ni te denarski depoziti).

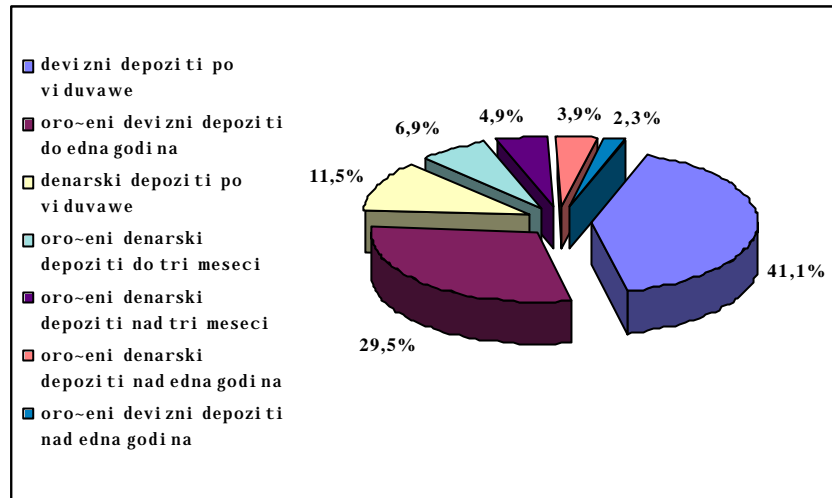
Kvartalen porast na depozite na naselenieto od 5,5%...

Grafikon 24

Struktura na depozitite na naseljeni eto

(prosečno učešće u četvrti od kvartal od 2004 godi na)

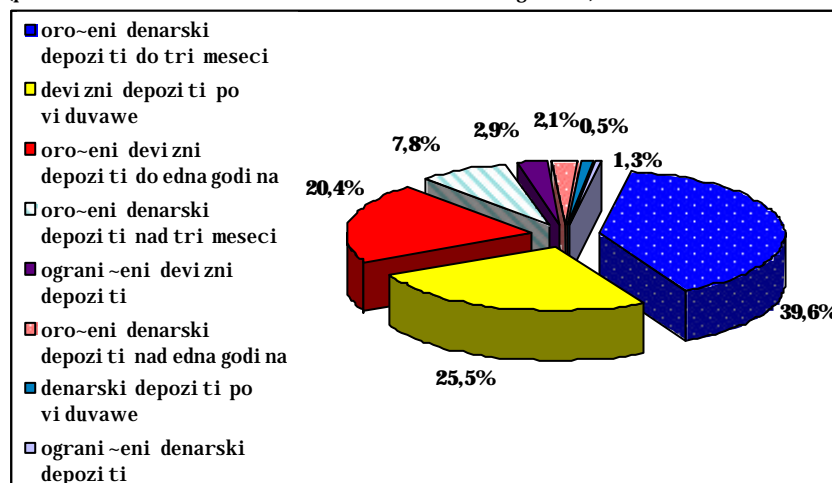
...pri istovremen porast na depozitite na pretpriyatijata

Kvartalen porast e zabele`an i kaj depozitite na pretpriyatijata, koi na krajot na 2004 godina, vo odnos na prethodni ot kvartal, se povisoki za 4,5%. Od ro-en aspekt, kratkoro~nite depoziti bea povisoki na kvartal na osnova za 3,9%. Vakvata dinamika na kratkoro~nite depoziti proizleguva od povisoki ot iznos na oro~enite denarski depoziti od tri do { est meseci, dodeka depozitite po viduvawe vo denari zabele`aa kvartalno namaluvawe. Zna~itelno pointenziven porast be`e zabele`an kaj dolgoro~nite depoziti (za 15,3%), { to pred s`e dol`i na povisokoto ni vo na namenski denarski depoziti. Analizata na valutnata struktura uka`uva na pointenziven porast na denarski te depoziti (za 6,1%), nasproti porastot na devizni te depoziti (za 2,7%). Na godi{na osnova, depozitite na pretpriyatijata se povisoki za zna~itelni 41,5%, pri registri ran porast kaj site kategorii na depoziti (so iskl~ok na denarski te depoziti po viduvawe).

Grafikon 25

Struktura na depozitite na pretpriyatijata

(prosečno učešće u četvrti od kvartal od 2004 godi na)

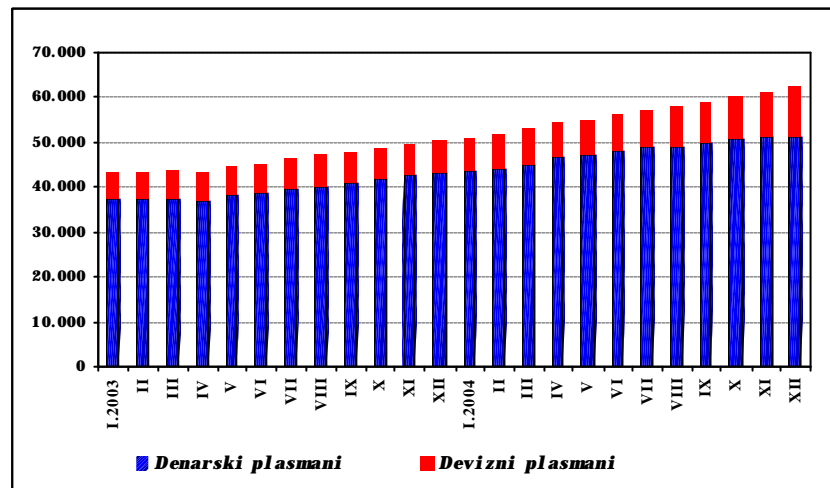

Zadržan trend na porast na plasmanite na bankite

Vo tekočem četrtletnem kvartalu od 2004. leta, bankite nadaljujejo da go nadopolnujejo finančni potencial na privatni sektor preko natančno intenzivirane kreditne aktivnosti. Taka, skupna plasmanja na bankite na koncu dekembra iznesu v 62.272 milijona denarjev in v odnosu na koncu prejšnjega kvartala se povečajo za 5,5%. Od tega vidika, intenzivna rast zabeleži dolgoročne plasmanje (za 12,7%), pri čemer si neopomenljivo na kratkoročne plasmanje (porast od 0,2% v odnosu na prejšnji kvartal). Analizirano od finančnega vidika, devizna plasmanja zabeleži izključitveno četrtletno rast od 27,3%, pri istovremeno zgojemljivi na kratkoročne in dolgoročne devizna plasmanja (za 22,6% in za 30,4%, oboje). Takšna rast devizne plasmanje (vse skupaj v skupni plasmanji na bankite iznesu v 18,2%), glavno je rezultat na izvedeno liberalizacijo na devizno kreditiranje v juliju 2003. leta, na relativno povečano kamatno stopnjo na devizne v odnosu na denarske kredite, kako tudi na nepostojen tveganje na devizni kurs za bankite. Skupna denarska plasmanja¹⁹ ostvarijo četrtletno rast od 1,6%, ki je posledica pada na kratkoročne denarske plasmanje (za 2,9%), izključivo je določeno od zgojemljivega na odobreno dolgoročne kredite (za 7,7%).

Grafikon 26
Valutna struktura na plasmanite na bankite
(v milijoni denarjev)

Zgojemljiva kreditiranje na naseljenetoviprijetajata

Sektorski analizirano, na koncu četrtletnega kvartala v odnosu na prejšnji kvartal plasmanje na naseljenetove povečajo za 11,9%, kako odraz na zgojemljive devizne in denarske plasmanje (za 37% in za 11,4%, oboje). Intenzivna rast plasmanje na naseljenetove v stranski valuta predstavuje delni efekt od liberalizacije na devizno kreditiranje. I povprečni porast na devizne kredite na naseljenetove, nivo vse skupaj v skupni strukturi na plasmanje na bankite je neznačilno (0,6%). Na koncu dekembra 2004. leta, plasmanje na prijetajata zabeleži četrtletno rast od 4%, ki je posledica pada na kredite v denarju (za 2,4%) se povečajo in znatno povečajo iznos na odobreno devizne kredite (za 27,8%) za plačane obvrste v zemljo in v tujino. Na godišnji osnovi, skupna plasmanja na bankite se povečajo za 23,7%, pri istovremeno zgojemljivi na denarske in devizne plasmanje (za 18,2% in za 56,6%, oboje). Godišnja analiza pokaže porast na

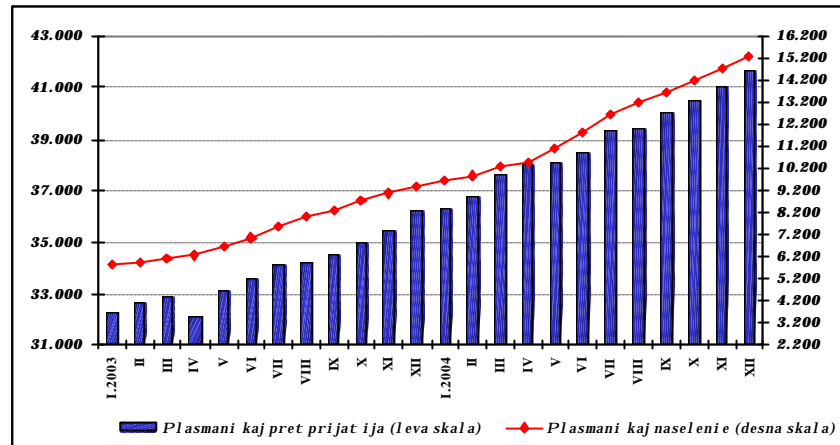
¹⁹ Vključeni so tudi denarske plasmanje s devizno klavzulo

plasmanite kaj preprijateljata i kaj naselenieto za 15,2% i za 62,4%, soodvetno.

Grafikon 27

Sektorska struktura na plasmanite na bankite
(vo milioni denari)

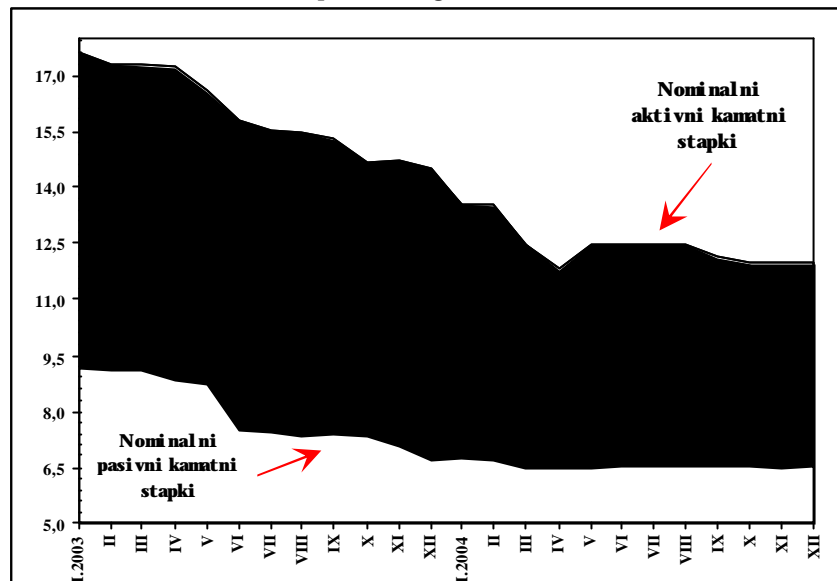

Vo domenot na kamatnata politika, posledniot kvartal od 2004 godina se karakterizira so pozitivni pomestuvawa vo nasoka na namaluvawena aktivnite kamatni stapki (na denarskite krediti). Taka, prose~nata ponderirana kamatna stapka na kratkorocnite denarski krediti vo dekemvri 2004 godina vo odnos na septemvri 2004 godina zabele`a umereno namaluvawe od 0,2 procentni poeni i se svede na 11,99%, dodeka prose~nata ponderirana kamatna stapka na trimese~nite denarski depoziti se zadr`a na nivoto od prethodniot kvartal. Vo soglasnost so vakvite dve`ewa, kamatnata margina se namali za 0,2 procentni poeni i vo dekemvri 2004 godina se svede na 5,5 procentni poeni. Namaluvaweto na prose~nata ponderirana aktivna kamatna stapka na bankite, nasproti zgolemuwaweto na referentnata kamatna stapka (na aukciite na blagajnikizapisi na centralnata banka) ukau`ewa deka monetarnata politika ne e dominanten faktor koj vl ijae vrz kamatnata politika na bankite, odnosno bankite pri koncipiraweto na kamatnata politika imaat predvidi drugi faktori. Prose~nata ponderirana kamatna stapka na kratkorocnite devizni krediti zabele`a kvartalen porast od 0,32 procentni poeni i vo dekemvri iznesuwa`e 7,87%. Pritoa, vo dekemvri kamatnata stapka na oro~enite trimese~ni depoziti vo evra se dve`e`e vo interval od 1% do 3,34%, dodeka intervalot na kamatnata stapka na depozitite vo ameri kanski dolari iznesuwa`e 0,5% - 2,48%, godi`eno.

**Pozitivni pomestuvawa
vo kamatnata politika
na bankite vo
~etvrtiot kvartal**

Grafikon 28
Ponderirani kamatni stapki i margini na bankite*

* Se odnesuvaat na denarski krediti i depoziti.

Dodatok 2

Pregled na berzanskata aktivnost vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina

Vkupni ot promet (bez blok-transakcii i dr`aven segment) ostvaren na Makedonskata berza na dolgoro~ni hartii od vrednost vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina iznesuva 789,7 milioni denari, { to pretstavuva porast od 10% sporedeno so tretiot kvartal od godinata. Prometot realiziran na oficijalni ot pazaren segment dostigna 672 milioni denari i na kvartal na osnova zabe`a porast od 35,9%, { to se dol`i na istovremeni ot poitenzi ven porast na trguvaweto so akcii na kotirani dru{tva na Makedonskata berza (od 82,8%), kako i na prometot so obvrznic (od 12,3%).

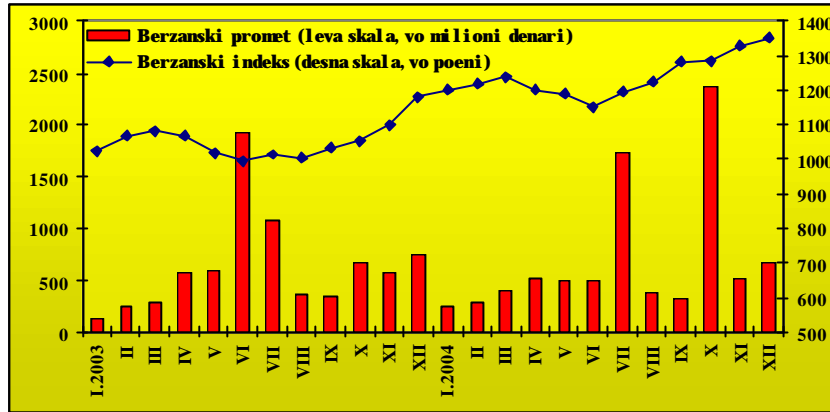
Na neoficijalni ot pazar, obemot na trguvawe e ponizok za 47,3%, pri { to se trguvani akcii vo vrednost od 117,8 milioni denari. Pritoa, vo tekot na ovoj kvartal, na ovoj pazar ne se trguva{e so konvertibilni sertifikati izdadeni od dr`avata za obes{tetuvawe na {teda~ite od propadnate {tedilnici.

Vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina, trguvaweto so akcii, udeli i pobaruwawa vo sopstvenost na dr`avata iznesuva{e 356,4 milioni denari i vo sporedba so prethodni ot kvartal od godinata zabe`a porast od 11,6 pati. Blok-transakcii te dostignaa vrednost od 2.382,6 milioni denari, { to pretstavuva kvartalen porast od 42,3%.

Vkupni ot berzanski promet (so blok-transakcii i dr`aven segment) vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina iznesuva{e 3.528,8 milioni denari, { to pretstavuva kvartalen porast od 45,6%.

Berzanski promet i berzanski indeks (MBI)

Makedonski ot berzanski indeks (MBI)*, kako neponderiran indeks vo koj se vkluceni pette najlikvidnii akcii na druzva kotiraat na oficijalni ot pazari obvrznata za staroto devizno {tedewe (RM01), vo dekemvri 2004 godi na iznesuva { e 1.351,6 poeni, { to pretstavuva porast od 5,7% vo sporedba so ni voto od septemvri 2004 godi na.

* Berzanski indeks (MBI) e indeks na druzva kotiraat na oficijalni ot pazari obvrznata za staroto devizno {tedewe (RM01), vo dekemvri 2004 godi na iznesuva { e 1.351,6 poeni, { to pretstavuva porast od 5,7% vo sporedba so ni voto od septemvri 2004 godi na.

I zvor: Makedonska berza na dolgoro-ni hartii od vrednost.

III. Nadvorenje notrgovski i devizni dvi`ewa vo Republika Makedonija

Osnovni indikatori za nadvorenje notrgovski te i devizni te dvi`ewa

	msec	I znos (milioni USD)	Mese-ni promeni vo %	I-XII. 2004 (milioni USD)	Promeni vo %
					vo odnos na ist peri od prethodnata godi na
Nadvorenje notrgovska razmena	XII.2004	500,0	11,4	4.576,9	24,6
I zvoz	XII.2004	185,2	20,3	1.673,5	22,4
Uvoz	XII.2004	314,8	6,8	2.903,4	25,9
Saldo	XII.2004	-129,7	-7,8	-1.229,9	30,9
					vo odnos na krajot od prethodnata godi na
Nadvorenje en dolg na RM (na krajot na mesecot)	XII.2004	1.957,6	2,2		10,6
					vo odnos na ist peri od prethodnata godi na
Devizen kurs na devizen pazar na krajot na mesecot (denari za edini ca stranska valuta)	XII.2004				
MKD / USD		45,07	-2,9		-8,1
MKD / EVRO		61,31	-0,3		0,0

I zvor: Dr`aven zavod za stati stika na Republika Makedonija i Narodna banka na Republika Makedonija.

3.1.

Nadvore{ notrgovska razmena²⁰

Porast na stokovnat a razmena so stranstvo vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina

Vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina, nadvore{ notrgovskata razmena iznesuva{ e 1.362,7 milioni SAD dolari, { to vo odnos na istiot period od 2003 godina pretstavuva porast od 34%. Povi sokiot obem na razmenata vo ~etvrtiot kvartal se dol`i na istovremeni ot intenzi ven porast na izvozot i uvozot na stoki (za 32% i 35,2%, soodvetno).

Od aspekt na mese~nata dinamika, porast na razmenata so stranstvo e zabele`an vo site tri meseci. Pritoa, vo dekemvri e registri ran istoriski najvisok mese~en iznos na nadvore{ notrgovska razmena (analizirano od 1996 godina navamu) od 500 milioni SAD dolari, { to se dol`i na visokiot porast na izvozot i uvozot na stoki. Vo oktombri i noemvri, vkupnata razmena so stranstvo ostvari mese~en porast od 8,9% i 8,4%, soodvetno, { to pred s{ se dol`i na povi sokiot uvoz na stoki.

Od aspekt na komponentite na razmenata, vo posledniot kvartal od 2004 godina izvozot na stoki iznesuva{ e 497,1 milion SAD dolari, { to vo odnos na istiot kvartal od 2003 godina pretstavuva porast od 120,5 milioni SAD dolari, ili za 32%. Intenzi vniot porast na izvozot, glavno se dol`i na zgolemeni ot izvoz na `elezo i ~elik (za 72,6 milioni SAD dolari) i obleka i tekstil (za 19,3 milioni SAD dolari). Vi sokata uvozna zavisnost na makedonski ot izvoz determinira zna~itel en porast na uvozot na stoki. Taka, vo ~etvrtiot kvartal uvozot iznesuva{ e 865,5 milioni SAD dolari, { to vo odnos na istiot period od 2003 godina pretstavuva porast od 35,2%. Porastot na uvozot glavno se dol`i na zgolemeni ot uvoz na `elezo i ~eliki na vozila. I meno, vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina be{ e realiziran uvoz na `elezo i ~eliki ni vni proizvodi vo iznos od 157,7 milioni SAD dolari (porast za 5 pati vo odnos na istiot period od prethodnata godina). Istovremeno, porast be{ e zabele`an i kaj uvozot na vozila (za 37,7 milioni SAD dolari vo odnos na istiot period od prethodnata godina), kako rezultat na najavite na Vladata na RM za povtorno voveduvawe akcija na po~etokot od 2005 godina²¹.

Visok porast na izvozot i uvozot na stoki...

...i zgolemen trgovski deficit

Po intenzi vniot porast na uvozot vo odnos na izvozot na stoki, vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina rezultira so prodlabo~uvawe na trgovski ot deficit za 104,3 milioni SAD dolari (vo odnos na prethodni ot kvartal), taka { to toj iznesuva{ e 368,4 milioni SAD dolari.

Poniska stapka na pokrienost na uvozot so izvoz vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina

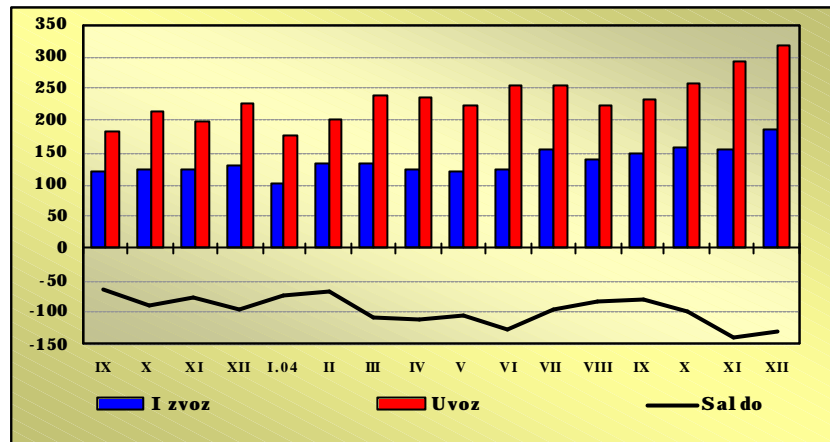
Vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina, relati vno povi sokiot porast na uvozot vo odnos na izvozot na stoki dovede do namaluvawe na stapkata na pokrienost na uvozot so izvoz. Taka, stapkata na pokrienost iznesuva{ e 57,4% i vo odnos na istiot period od prethodnata godina e poniska za 1,4 procentni poeni. Vo 2004 godina, stapkata na pokrienost na uvozot so izvoz iznesuva 57,6% i e poniska za 1,6 procentni poeni sporedeno so prethodnata godina.

²⁰ Prethodni podatoci na Dr`avniot zavod za statistika na Republika Makedonija. Izvozot na stoki e prika`an na f.o.b. osnova, dodeka uvozot na stoki e prika`an na c.i.f. osnova.

²¹ Vo dekemvri 2004 godina e realiziran najvisok mese~en uvoz na vozila vo iznos od 31,4 milioni SAD dolari (mese~en porast od 13,2 milioni SAD dolari, ili porast za 93%).

Grafikon 29

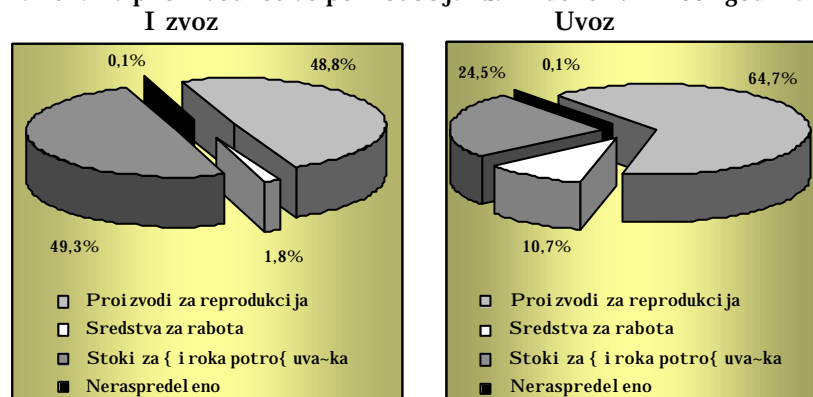
Nadvore{ notrgovska razmena na Republika Makedonija
(vo milioni SAD dolari)

Porast na u-estvoto na uvozot na stoki za {iroka potro{uva~ka vo vkupniot uvoz

Od aspekt na ekonomskata namena na proizvodite, vo strukturata na izvozot vo 2004 godi na se registriрани nezna~itelni promeni. Pri toa, kumulativen porast be{e zabele`an kaj u-estvoto na izvozot na sredstva za rabota vo vkupniot izvoz (za 0,2 procentni poeni), dodeka u-estvoto na izvozot na proizvodi za reprodukcija e namaleno (za 0,2 procentni poeni). Kaj stokite za {iroka potro{uva~ka ne be{e zabele`ana promena. Od druga strana, kaj uvozot e registriранo zgolemuвање na u-estvoto na stokite za {iroka potro{uva~ka za 1,7 procentni poeni (poradi zgolemeni ot uvoz na vozila). Sepak, dominantno u-estvo vo vkupniot uvoz ima uvozot na proizvodi za reprodukcija (od 64,7%, glavno uvoz na `elezo i ~elik), dodeka sredstvata za rabota u-estvuvaat so 10,7% (pad od 1,7 procentni poeni, pred s{ zaradi namaleni ot uvoz na elektri~ni ma{ini i oprema).

Grafikon 30

Stokovna razmena na Republika Makedonija spored ekonomskata namena na proizvodi te vo peri odot januari -dekemvri 2004 godi na

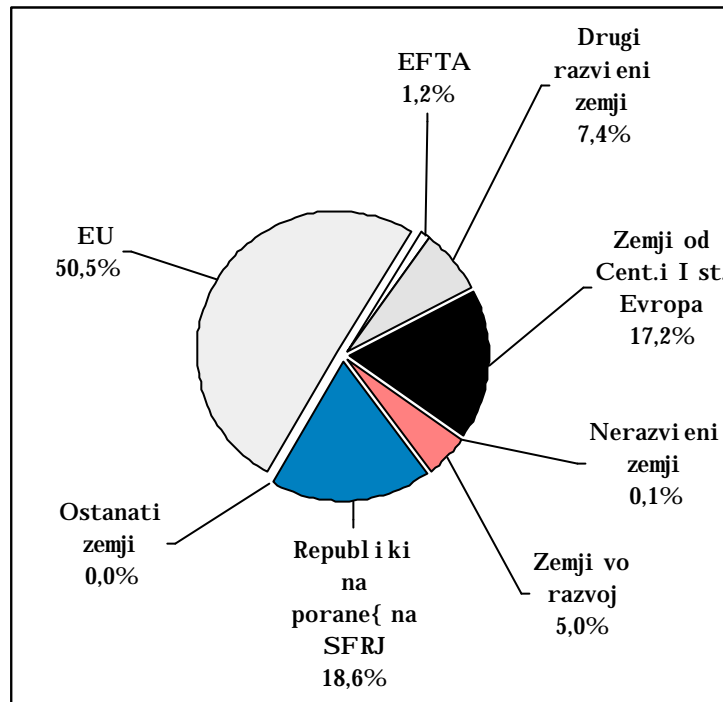
Evropskata unija ima najvisoko u-estvo vo vkupnata stokovna razmena so stranstvo

Analizirano spored ekonomski grupacii na zemji, Evropskata unija i ponatamu ima dominantno u-estvo vo vkupnata razmena so stranstvo (50,5%). Pri toa, ova grupacija na zemji, tradicionalno ima najgolemo u-estvo vo vkupniot izvoz i uvoz na Republika Makedonija (56,4% i 47,2%, soodvetno). U-estvoto na trgovskata razmena so republikite na porane{ na SFRJ iznesuva 18,6% i e namaleno za 3,5 procentni poeni vo odnos na 2003 godi na

(zaradi preferenčnega Slovenija v grupata zemji --lenki na EU²²). Intenzivni uvoz na `elezo i `elik od Romanija i na nafta od Rusija determinira kumulativni porast na u-estvoto na razmenata so zemjete od Centralna i Isto-na Evropa za 1,2 procentni poena vo odnos na prethodnata godina (pri to vo 2004 godina toa iznesuva 17,2%).

Grafikon 31
Stokovna razmena na Republika Makedonija spored ekonomski grupaci na zemji vo periodot januari-dekembri 2004 godina

Analizata na nadvoren notrgovskata razmena na Republika Makedonija od aspekt na podelni zemji ukauva na postojana struktura na u-esnicite vo razmenata. Imeno, i vo 2004 godina, vo vkupnata razmena i ponatamu dominiraat Germanija, Srbija i Crna Gora i Grcija (vkupno u-estvo od 38,9%). Pritoa, ovie zemji ostvaruvaat najgolemo u-estvo i na izvoznata i na uvoznata strana (53,3% i 30,6%, soodvetno). Od ostanati te zemji, poznajno u-estvo na stranata na izvozot imaat Italija, Hrvatska i Francija (vo koi glavno se izvezuva `elezo i `elik, a vo Italija pokraj toa, i obuvki). Na stranata na uvozot, pokraj glavnite partneri s` poznajno u-estvo imaat Rusija (8,7%) i Bugarija (7,2%), pred s` zaradi uvozot na nafta. Taka, vo 2004 godina, vo odnos na istiot period od prethodnata godina, e registri ran visok porast na uvozot od Rusija za 40,5%. Vo analiziraniot period, znaitelen porast zabele`a i uvozot od Romanija i Poljska, zaradi zgol emeni ot uvoz na `elezo i `elik (povisok uvoz vo odnos na isti ot period od prethodnata godina za 7,9 pati i 3 pati, soodvetno). Vo ramki na desette najzna-ajni trgovski partneri, pozitivno saldo vo razmenata e ostvareno edinstveno so tri zemji: Srbija i Crna Gora (104,3 milioni SAD dolari), Hrvatska (14,9 milioni SAD dolari) i Francija (9,8 milioni SAD dolari), dodeka najvisok trgovski deficit e realiziran vo razmenata so Rusija i Bugarija (231,8 milioni SAD dolari i 157,3 milioni SAD dolari, soodvetno).

²² Spored podatocite na Dr`avni ot zavod za statistika na Republika Makedonija vo EU do 30.04.2004 godina se vkl u- eni 15, a od 01.05.2004 godina na 25 zemji.

Dodatok 3**Vlijanieto na svetskata cena na nafata vrz uvozot na nafata vo Republika Makedonija**

Vo 2004 godina, svetskata ekonomija se soo-i so iskluzivno visok porast na cenata na surovata nafata. Taka, prosečniot porast na cenata na surovata nafata²³ vo 2004 godina iznesuva 34,6%, pri što vo tekot na godinata cenata na nafata dostignuvala nivoa, nezabeležani od početokot na 1980-tite godini. Pri toa, najvisoki prosečni vo od 50 SAD dolari za barel e registrirano vo oktombri 2004 godina.

Pri ovakvi visoki porast na cenata na nafata vo tekot na 2004 godina može da se sistematiziraa vo nekolku grupi²⁴:

- Visoka pobaruvačka za nafata*, predizvikana od rastot na kineskata ekonomija, kako i od revitaliziraveto na ekonomijata na SAD. Pri toa, vo uslovikoga pogolemi del od proizvođačite na nafata se obiduvaa da ja zgoledat efikasnosta vo raboteweto i da go namalati voto na zalih, edinstveno Saudiška Arabija ima visoki rezervi, koi može da gi ponudi na pazarot i da odgovori na povisokata pobaruvačka;
- Agresivna strategija na OPEK*, odnosno na kartelot na proizvođači na nafata koj pokriva rešisi polovina od svetskiot izvoz na surova nafata. Imeno, vo minatoto OPEK voobišeno ja reduciraa ponudata na nafata vo periodikoga cenata na nafata veќе dostignuvala minimum. Segaa, OPEK razviva poagresivna strategija, koja podrazbira namaluvawe na ponudata na nafata kako preventivna merka, vo uslovikoga se otekuva namaluvawe na cenata na nafata;
- Spekulacii*. Namaleni te rezervi na nafata i nivnoto natamože održuvawe na niski nivo e faktor što pri donesuva za postojani spekulacii za zgolemuvawe na cenata na nafata, što rezultira i so nejzifaktivno zgolemuvawe;
- Politički faktori*. Sabotažite vo Irak i Saudiška Arabija predizvikaaf lukuacii na ponudata na nafata i voedno ja pravat neizvesna stabilnost na ponudata na nafata. Ova e osobeno važno imajje ja predvid ulogata na Saudiška Arabija na najgolem svetski proizvođači i izvoznik na nafata. Voedno, i političkite tenzii vo Nigerija i Venecuela rezultiraa so namaleni izvoz i porast na svetskata cena na nafata;
- Nedovolen kapacitet na amerikanskite rafinerii*, odnosno pritisoci za zgolemuvawe na proizvodstvoto na novi vidovi nafteni derivati, pred što vo smisla na proizvođači koji ispolnuvaat novi te standardi za zaštita na životnata sredina. Toa podrazbira izgradba na novi proizvodni linii, što pri donesuva za zgolemuvawe na trošocite na proizvodstvo.

Porastot na svetskata cena na nafata, predizvikana od navedeni te faktori, za nekoj zemji-uvozniki na nafata implicira visoki ekonomski trošoci (visoki devizni odlivi, inflacioni pritisoci, zabavuvawe na stapkata na ekonomski rast).

Imajje ja predvid zavisnosta na makedonskata ekonomija od uvozot na nafata, dvišeweto na svetskata cena na nafata pretstavuva eksteren faktor koj soodvetno se odrazuva vrz

²³ Cena na Brent nafata (SAD dolari za barel). Izvor: www.eia.doe.gov (Energy information administration, Official Energy statistics from the USA Government).

²⁴ Spored analizi te na BBC News, UK Edition.

vrednosta na uvozot na naf ta i vrz devizni te odl i vi od doma{ nata ekonomija vrz ovaa osnova.

Tabela 1

U-estvo na uvozot na naf ta vo vkupni ot uvoz na stoki na Republi ka Makedonija
(vo %)

2002	2003	2004
4,8	8,4	7,6

Vo 2004 godi na, u-estvoto na uvozot na naf ta vo vkupni ot uvoz zabele`a godi{ en pad od 0,8 procentni poeni. Voedno, pridonesot na porastot na uvozot na naf ta za porastot na vkupni ot uvoz vo 2004 godi na e ponizok vo sporedba so 2003 godi na (4,6% i 8,2%, soodvetno). I ako vakvi te pomestuvawa uka` uvaat na namal eno vli jani e na uvozot na naf ta vrz vkupni ot uvoz, sepak, za 2004 godi na mo`e da se ka`e deka e relativno specifi ~na godi na. I meno, cel okupni ot pridones na uvozot na naf ta za porastot na vkupni ot uvoz e generi ran od promenata na cenata na naf tata. Taka, uvezanata koli ~i na na surova naf ta vo Republi ka Makedonija vo 2004 godi na e zna~i tel no poni ska vo odnos na koli ~i nata uvezana vo prethodnata godi na. Od druga strana, vkupnata vrednost na uvezanata naf ta vo 2004 godi na bele`i relativno visok godi{ en porast. Sledstveno, promenata na uvozot na naf ta i nejzini ot pridones za povi soki ot uvoz i pro{ iruvaweto na trgovski ot def icit vo 2004 godi na, vo cel ost e determi ni rana od eksterni f aktori (promena na cenata na naf tata na svetski te berzi).

Tabela 2

Uvoz na naf ta
(godi{ ni promeni vo %)

	Uvoz na naf ta	Uvezanata koli ~ina	Prose~na cena na uvozot na naf ta
2004	14,1	-11,2	27,3

Vo f unkcija na kvanti f ici rawe na ef ektot od promenata na cenata na naf tata vrz vkupni ot uvoz, napravena e simul acija so pretpostavka za nepromenetost na prose~nata cena na uvoz na naf ta vo 2004 godi na, odnosno zadr` uvawe na nivoto od 2003 godi na. Pri toa, proceneti ot ef ekt i znesuva 48 mi li oni SAD dol ari.

Tabela 3

Uvoz na naf ta
(vo mi li oni SAD dol ari)

	Vrednost na uvezanata koli ~ina na naf ta vo 2004 godi na po ceni od 2004 godi na	Vrednost na uvezanata koli ~ina na naf ta vo 2004 godi na po ceni od 2003 godi na	Razli ka
2004	220	172	48

Ottuka, porastot na cenata na surovata naf ta na svetski te berzi pretstavuva eksteren { ok, koj vrz makedonskata ekonomija se odrazi, pred s{ vrz vrednosta na uvozot na naf ta i vrz vkupnite devizni odlivi. Pri toa, dokolku se dade simplif icirana pretpostavka za zadr` uvawe na cenata na naf tata na ni voto od 2003 godi na, vkupni ot trgovski def i cit na Republi ka Makedonija bi bi l poni zok za zna~i tel ni 48 mi li oni SAD dol ari.

3.2.

Devizni dvi`ewa

Kvartalen porast na promet ot na devizniot pazar od 19,5 ...

Vkupnata vrednost na realizirani transakcii na devizniot pazar vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina dosti gna 1.211,8 milioni SAD dolari, { to pretstavuva porast od 197,8 milioni SAD dolari, ili za 19,5% vo sporedba so prethodniot kvartal. Pritoa, prose~niot mese~en promet vo ~etvrtiot kvartal iznesuva{ e 403,9 milioni SAD dolari i e povisok za 65,9 milioni SAD dolari vo odnos na prose~niot mese~en promet vo prethodniot kvartal. Intenzi vi ranata aktivnost na devizniot pazar pred s{ e generirana od pointenzivniot porast na prometot na segmentot banki-pretprijatija, kako glaven segment na devizniot pazar. I meno, u~estvoto na prometot pome|u bankite i pretprijatijata vo vkupniot promet na devizniot pazar vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina iznesuva 85,2%. Od aspekt na soodnosot pobaruva~ka i ponuda na devizi, vo tekot na ~etvrtiot kvartal be{ e registrirana povi soka pobaruva~ka na devizi od ponuda, { to rezultira so neto-proda`ba na devizi na devizniot pazar od strana na del ovni te banki. Pritoa, vo uslovi na povi soka pobaruva~ka od ponuda na devizi, NBRM interveni ra na devizniot pazar so neto-proda`ba na devizi. Od aspekt na mese~nata dinamika, vo tekot na oktombri i noemvri intervencii te na NBRM bea vo nasoka na neto-proda`ba na devizi, dodeka vo dekemvri, NBRM interveni ra na devizniot pazar so vi sok neto-otkup na devizni sredstva, { to del umno be{ e determi nira od promenite vo monetarnata politika (zgolemuwawe na kamatnata stapka na blagajni ~ki te zapisi i povi soka obvraska za izdvojuwawe na zadol`itelna rezerva) i nezna~itelniot neto-odliv na devizi od bankarskiot sistem.

...pri nepromenet o nivo na devizniot kurs na denarot vo odnos na evrot o...

...i apresijacija na denarot vo odnos na ameri kanskiot dolar

I zvr{ eni te promeni vo monetarnata politika i direkti te intervencii na NBRM na devizniot pazar pridnesoa za natamo{ no odr` uvawe na stabilnosta na nominalniot devizen kurs. Taka, vo ~etvrtiot kvartal od 2004 godina, na devizniot pazar vo prosek se razmenuvaa 61,43 denari za edno evro, pri { to be{ e zabele`ana nezna~itelna kvartalna depresijacija na denarot od 0,1% (vo tretiot kvartal vo prosek se razmenuvaa 61,35 denari za edno evro). Vo odnos na ameri kanskiot dolar, denarot vo prosek apresira za 7,8%. I meno, vo ~etvrtiot kvartal na devizniot pazar, vo prosek se razmenuvaa 46,62 denari za eden ameri kanski dolar, nasproti 50,58 denari za eden ameri kanski dolar vo prethodniot kvartal.

Dodatok 4**Dvi`ewe na nominalniot devizen kurs na denarot vo odnos na ameri kanskiot dolar (maj 1995 godina - dekemvri 2004 godina)**

Vo uslovi na primena na monetarna strategija na de facto targetirawe na nominalniot devizen kurs na denarot vo odnos na evroto, dvi`eweto na devizniot kurs na ameri kanskiot dolar vo odnos na evroto ima i ndi rektno vlijani e vrz pari tetot na denarot i ameri kanskiot dolar. Depresi raweto na ameri kanskiot dolar na me|unarodni te devizni pazari vo odnos na evroto, ednovremeno zna~i depresi rawe na ameri kanskiot dolar vo odnos na denarot, i obratno.

Podolg vremenski peri od vrednosta na ameri kanskiot dolar vo odnos na evroto na devizni te pazari, ima{ e tendencija na rast pri { to najvisoki vrednosti bea registrirani vo tekot na 2000 godina i 2001 godina (na primer, vo oktombri 2000 godina i vo juni 2001 godina eden ameri kanski dolar se razmenuva{ e za 1,18 evra). Po~nuvaj}i od fevruari 2002 godina, vrednosta na dolarot vo odnos na evroto zapo~na da se namaluwa, a ovoj trend prodol`i i vo tekot

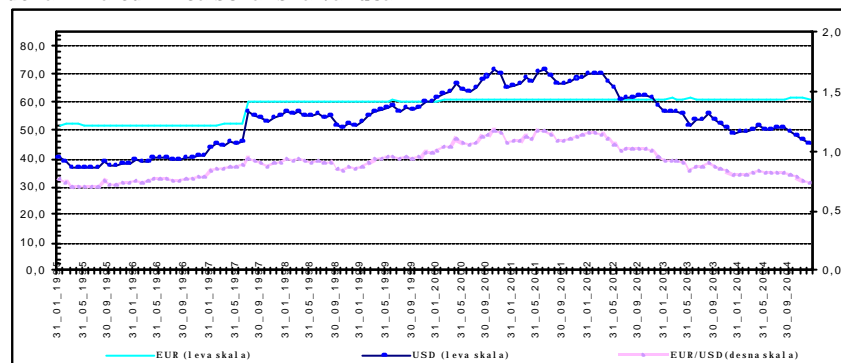

na 2003 godi na i 2004 godi na. Vakvi te dvi`ewa na ameri kanski ot dolar glavno se determi ni rani od vi soki ot nadvore{ en i vnatre{ en debalans (visok trgovski i buxetski def icit) so koj se soo~uva ameri kanskata ekonomi ja. Pri toa, na krajot na dekemvri 2004 godi na e regi stri rana najni ska vrednost na dolarot (vo peri odot juni 2001-dekemvri 2004 godi na) pome|u dolarot i evroto od 0,74 evra za 1 SAD dolar.

Apresi jaci jata na evroto vo odnos na ameri kanski ot dolar impl i ci ra i apresi jaci ja na denarot vo odnos na dolarot (imaj}i go predvid vrzuvaweto na denarot za evroto). Taka, na krajot na dekemvri 2004 godi na, sredni ot nomi nal en devizen kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar na devizni ot pazar iznesuva{ e 45,07 denari za eden ameri kanski dolar, { to pretstavuva nomi nal na apresi jaci ja na denarot vo odnos na dolarot od 8,1% vo odnos na krajot od prethodnata godi na. Vo odnos na najvisokoto nivo ostvareno vo juni 2001 godi na (koga 1 ameri kanski dolar se razmenuva{ e za 71,88 denari), apresi jaci jata na denarot vo odnos na dolarot i znesuva 37,3%.

Graf ikon 1

Dvi`ewe na devizni ot kurs na denarot vo odnos na evroto i ameri kanski ot dolar na devizni ot pazar na krajot na mesecot denari za edi ni ca stranska valuta

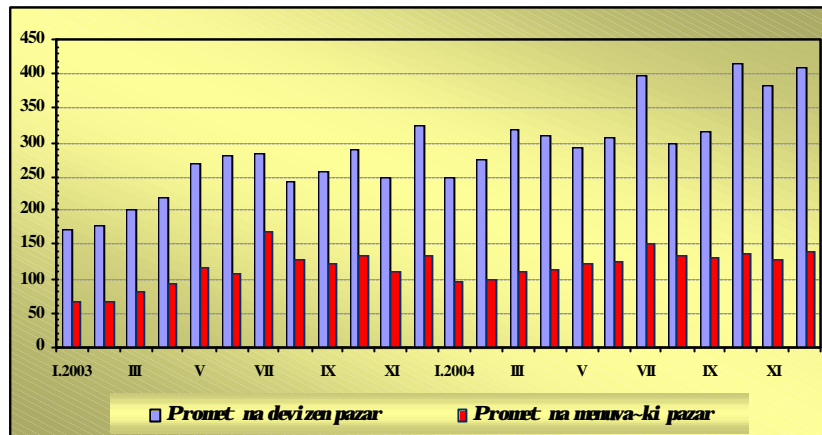

Dvi`eweto na devizni ot kurs na denarot na menuva~ki ot pazar soodvetstvuva so dvi`ewata na devizni ot pazar. I meno, i na menuva~ki ot pazar e zabele`an natamo{ en pad na vrednosta na ameri kanski ot dolar, osobeno izrazen vo tretata dekada od dekemvri 2004 godi na, koga e regi stri rana najni ska vrednost od 43,83 denari za eden ameri kanski dolar. Na krajot na 2004 godi na, vrednosta na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar na menuva~ki ot pazar apresi ra za 8,1% vo odnos na krajot od prethodnata godi na.

Grafikon 32

Dvive na vkupni promet na devizni ot i menuva~ki ot pazar
(vo milioni SAD dolari)

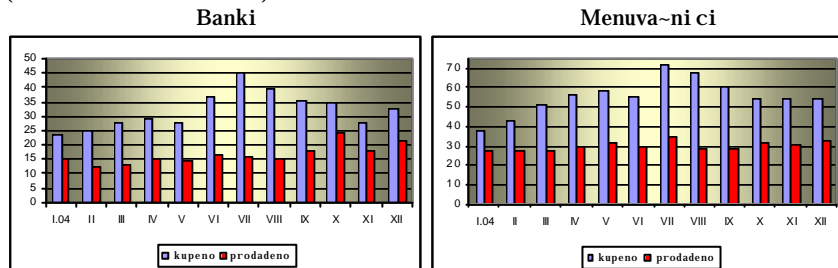

Promet ot na menuva~ki ot pazar ponizok na kvartal na osnova za 1,9%

Vkupni ot promet na menuva~ki ot pazar vo ~etvrti ot kvartal od 2004 godi na iznesuva{ e 406,9 milioni SAD dolari, { to e pomalku za 7,9 milioni SAD dolari, ili za 1,9% sporedeno so tretiot kvartal. Pritoa, na stranata na ponudata be{ e zabele`ano namaluvawe za 34,4 milioni SAD dolari, dodeka pobaruva~kata na devizi be{ e povi soka za 26,5 milioni SAD dolari. Sepak, vo uslovi na povi soka ponuda od pobaruva~ka na devizni sredstva, na menuva~ki ot pazar be{ e realiziran neto-otkup na devizi vo iznos od 98,7 milioni SAD dolari (nasproti 159,5 milioni SAD dolari vo tretiot kvartal). Pogol emi ot del od prometot na menuva~ki ot pazar (61,9%) be{ e realiziran preku privatnite menuva~nici, a ostatokot preku delovnite banki.

Grafikon 33

Dvive na prometot na menuva~ki ot pazar
(vo milioni SAD dolari)

Nabqduvavano po meseci, na menuva~ki ot pazar bea registrirani stabilni dvive. Pritoa, prose~nata ponuda i pobaruva~ka na devizi vo ~etvrti ot kvartal iznesuvaat 84,3 milioni SAD dolari i 51,4 milioni SAD dolari, soodvetno.

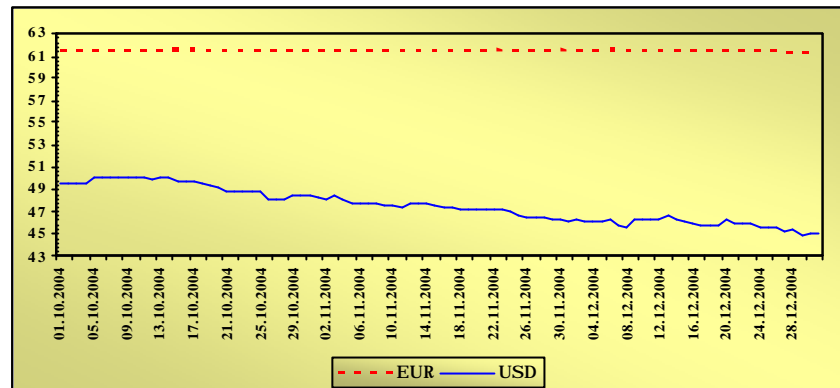
Vo ~etvrti ot kvartal, prose~ni ot kurs na denarot vo odnos na evroto na menuva~ki ot pazar iznesuva{ e 61,58 denari za edno evro (nasproti 61,53 denari za evro vo prosek vo tretiot kvartal) { to pretstavuva nezna~itelna depresijacija na denarot vo odnos na evroto. Vo odnos na ameri kanski ot dolar²⁵, denarot zabele`a apresijacija od 5,7%, taka { to vo posledniot kvartal za eden ameri kanski dolar vo prosek se razmenuvaa 46,87 denari (nasproti 49,69 denari za eden ameri kanski dolar vo tretiot kvartal od 2004 godi na).

²⁵ Kursot na ameri kanski ot dolar e prezemen od kursnata lista za menuva~ko rabotewe na NBRM.

Grafikon 34

Dneven sreden devizen kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar i evroto na devizni ot pazar (denari za edini ca stranska valuta)

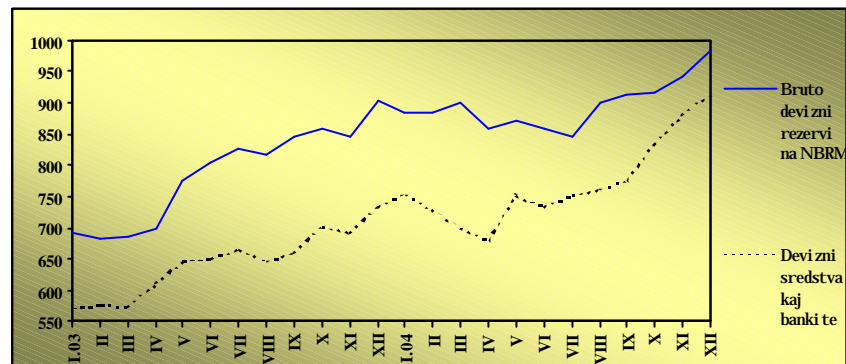

Povisoki bruto devizni rezervi...

Na krajot na ~etvrti ot kvartal, bruto devizni te rezervi na NBRM iznesuvaa 985,7 milioni SAD dolari i vo odnos na krajot od prethodni ot kvartal se povisoki za 71 milion SAD dolari. Vo uslovi na neto - prodaba na devizni sredstva od strana na NBRM na devizni ot pazar, glavni determinanti na porastot na bruto devizni te rezervi se visokite pozitivni kursni razliki, donacijata od Holandija (11,8 milioni SAD dolari), sredstvata od EBOR za prepriyatizacija na ESM (11,9 milioni SAD dolari) i prilivite vrz osnova na kamata.

Grafikon 35

Bruto devizni rezervi na NBRM i devizni sredstva kaj banki te (vo milioni SAD dolari)

...i porast na devizni te sredstva kaj depozitni te banki

Kvartalen porast e registri ran i kaj devizni te sredstva kaj depozitni te banki, koi se povisoki za 138,7 milioni SAD dolari sporedeno so krajot na tretiot kvartal i iznesuvaa 914,5 milioni SAD dolari. Porastot glavno e rezultat na zgol emeni te devizni depoziti na naseleni eto i na prepriyatijata kaj banki te.

3.3.

Nadvore{ en dol g²⁶

Kvartalen porast na nadvore{ ni ot dol g od 7,6%...

Na krajot na dekmври 2004 godina, nadvore{ ni ot dol g na Republika Makedonija vrz osnova na dolgoro~ni krediti i zaemi iznesuva{ e 1.957,6 milioni SAD dolari, {to pretstavuva zgol emuvawe od 137,7 milioni SAD dolari, ili za 7,6% vo odnos na 30.09.2004 godina. Porastot glavno se dol ` i na pozitivni te kursni

²⁶ Prethodni podatoci na NBRM.

razliki, determinirani od kontinuiranoto namaluvawe na vrednosta na ameriškanski dolar v odnos na evroto i druge valute.

...pri četo v tekot na četrtiot kvartal se povleeni 64,5 milijoni SAD dolari...

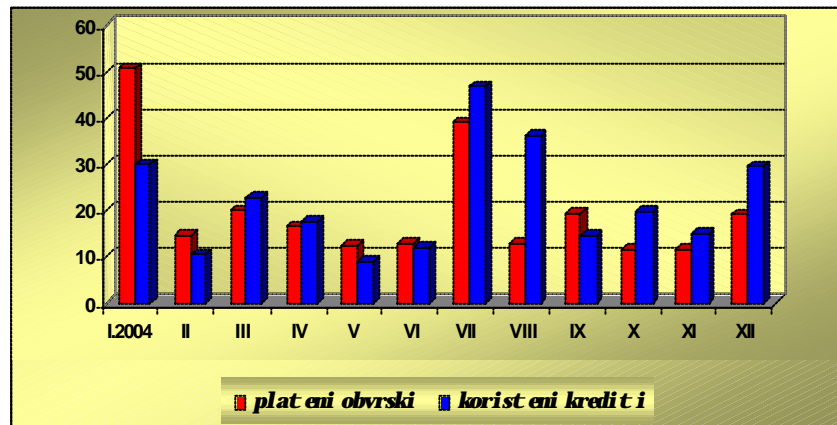
Vo tekot na četrtiot kvartal od 2004 godina, vrz osnova na dolgoro-ni krediti i zaemi se povleeni sredstva v iznos od 64,5 milijoni SAD dolari. Pri toa, 35,5 milijoni SAD dolari poteknuvat od oficijalnite, a 29 milijoni SAD dolari od privatnite kreditori. Analizirano po meseci, največji iznos na sredstva se povleeni v dekemvri (29,5 milijoni SAD dolari), od koi največji del (69,4%) se od oficijalnite kreditori. Pri toa, v ovoj mesec od multilateralnite kreditori se povleeni sredstva v iznos od 12,1 milijon SAD dolari (4,3 milijoni SAD dolari od Bankata za razvoj pri Sovetot na Evropa, 2,9 milijoni SAD dolari od Evropskata investicijska banka i 2,5 milijoni SAD dolari od Mednarodnata banka za obnovo i razvoj), a od bilateralnite kreditori se povleeni sredstva od 8,4 milijoni SAD dolari.

...dodeka vkupnite otplati iznesuvat 42,4 milijoni SAD dolari

Vo posledniot kvartal od 2004 godina, vkupniot iznos na plateni sredstva po koristenim dolgoro-nim kreditim i zaemim je 42,4 milijoni SAD dolari (otplateni vrz osnova na glavnicu iznesuvat 33,8 milijoni SAD dolari, dodeka vrz osnova na kamata se plateni 8,6 milijoni SAD dolari). Analizirano po meseci, največji plačawa v iznos od 19,2 milijona SAD dolari se realizirani v dekemvri, pri čto največji del od sredstvata (10,9 milijoni SAD dolari) se plateni kon privatnite kreditori. Kon oficijalnite kreditore se plateni sredstva v iznos od 8,3 milijoni SAD dolari, pri čto kon multilateralnite kreditore se otplateni 5,4 milijoni SAD dolari, a kon bilateralnite 2,9 milijoni SAD dolari. Vo oktombri i noemvri, plateni obvrski vrz osnova na glavnicu i kamata se rešili identično i iznesuvat 11,7 milijoni SAD dolari i 11,6 milijoni SAD dolari, soodvetno.

Grafikon 36

Koristenim kreditim i platenim obvrskim
(v milijoni SAD dolari)

Novosklupeni krediti so stranski kreditori v tekot na posledniot kvartal od 2004 godina iznesuvat 93,2 milijona SAD dolari. V dekemvri, so oficijalnite kreditore se sklupeni novi krediti v iznos od 34 milijoni SAD dolari (koi v celost poteknuvat od EBOR), a v oktombri se sklupeni krediti v iznos od 8,4 milijoni SAD dolari (v celost so bilateralnite kreditori). Od druga strana, so privatnite kreditore bea sklupeni novi krediti v iznos od 50,8 milijoni SAD dolari, pri čto v dekemvri bea zabeležen največji iznos na novosklupeni krediti od 30,6 milijoni SAD dolari, dodeka v oktombri i noemvri bea sklupeni krediti v

iznos od 13,3 milioni SAD dolari i 6,9 milioni SAD dolari,
soodvetno.

Statistički prilog

I. Ekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija

1.1. Ceni

Tabela 1

Trošoci na `ivot i ceni na malo

	<u>XII.2004</u>	<u>XII.2004</u>	<u>I-XII.2004</u>
	<u>XI.2004</u>	<u>XII.2003</u>	<u>I-XII.2003</u>
	vo %		
Trošoci na `ivot	-0,7	-1,9	-0,4
I shrana	-0,5	-4,9	-3,1
Tutun i pijalaci	-0,1	-0,4	1,1
Obleka i obuvki	0,0	-0,1	0,9
Domuvawe	-0,5	0,5	2,2
Stan (stanari na, voda, uslugi)	0,0	-0,8	-0,3
Ogrev i osvetljenje	-0,9	0,6	3
Higi ena i zdravje	0,5	-2,9	0,4
Kultura i razonoda	0,6	-0,1	1,3
Soobra}ajni sredstva i uslugi	-3,0	4,2	4,0
<i>St oki</i>	<i>-0,8</i>	<i>-2,8</i>	<i>-1,1</i>
<i>Uslugi</i>	<i>0,1</i>	<i>2,7</i>	<i>3,3</i>
Ceni na malo	-1,2	-0,1	0,9
Zemjodelski proizvodi	0,4	-6,1	-2,4
Neprehranbeni industrijski proizvodi	-2,7	0,6	2,1
Industrijsko - prehranbeni proizvodi	-0,7	-4,3	-3,9
Pijalaci	-0,1	-3,1	-1,7
<i>St oki</i>	<i>-1,9</i>	<i>-1,4</i>	<i>0,0</i>
<i>Uslugi</i>	<i>0,1</i>	<i>2,4</i>	<i>2,5</i>

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 2
 Ceni na proizvodi tel i na i ndustri ski proizvodi

	XII.2004	XII.2004	I-XII.2004
	XI.2004	XII.2003	I-XII.2003
	vo %		
Ceni na proizvodi tel i na i ndustri ski proizvodi	-1,5	1,3	0,9
Energija	-6,4	3,3	1,3
I ntermedi jarni proizvodi , osven energija	-0,1	3,8	4,6
Kapi tal ni proizvodi	0,0	-0,4	-0,5
Trajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka	1,1	3,2	0,5
Netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka	0,0	-3,0	-3,3
<i>Vadewe rudi i kamen</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,5</i>
<i>Prerabot uva~ka i ndust rija</i>	<i>-1,8</i>	<i>1,5</i>	<i>1,1</i>
Proizvodstvo na prehranbeni proizvodi i pijal aci	-0,1	-4,0	-3,9
Proizvodstvo na tutunski proizvodi	0,0	0,0	0,0
Proizvodstvo na tekstil ni tkaeni ni	0,0	-1,5	-1,1
Proizvodstvo na predmeti za obl eka; dorabotka i boewe krzno	0,0	0,0	0,0
Proizvodstvo na koks, derivati na naf ta i nuklearno gori vo	-16,0	9,9	3,5
Proizvodstvo na hemikal i i i hemi ski proizvodi	0,0	0,0	0,0
Proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetal ni mi neral i	0,0	-0,2	-0,3
Proizvodstvo na osnovni metal i	0,0	0,0	1,4
Proizvodstvo na el ektri ~ni ma{ i ni i aparati	0,0	15,1	18,8
<i>Snabduvawe so el ekt ri ~na energija, gas i voda</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Izvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 3
 Potro{ uva~ka ko{ ni ca za i shrana i pijal aci *

	I znosi			Mese-na promena			Godi (na promena		
	X.2004	XI.2004	XII.2004	X.2004	XI.2004	XII.2004	X.2004	XI.2004	XII.2004
	vo denari			IX.2004	X.2004	XI.2004	X.2003	XI.2003	XII.2003
	vo %			vo %			vo %		
Vkupno	9.739	9.886	9.845	2,2	1,5	-0,4	-3,2	-3,5	-5,1
@i to i proizvodi od `i to	1.866	1.862	1.832	-0,3	-0,2	-1,6	-7,4	-5,6	-7,0
Sve` i preraboten zelen-uk	1.146	1.278	1.305	15,4	11,5	2,1	-3,0	-7,7	-13,4
Sve` o i preraboteno ovo{ je	672	665	659	4,5	-1,0	-0,9	-8,8	-11,7	-12,0
Sve` o i preraboteno meso	2.311	2.343	2.337	1,4	1,4	-0,3	-2,3	-1,0	-0,6
Masnoti i	382	376	374	-0,5	-1,6	-0,5	-5,7	-7,3	-7,9
Mleko i mle~ni proizvodi	1.656	1.652	1.632	0,5	-0,2	-1,2	1,2	0,9	-0,5
Ostanati prehranbeni proizvodi	1.706	1.710	1.706	0,0	0,2	-0,2	-0,8	-0,6	-2,4

*Site proizvodi od kategorijata i shrana i pijal aci koi ja so~i nuvaat ko{ ni cata se odredeni kako prose~ni mese~ni potrebi na edno ~etiri ~leno nezemjodelsko doma}instvo i toj spi sok na proizvodi e konstanten (i sti proizvodi - isti kol i ~estva) vo tekot na edna godi na.

Izvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

1.2. Ekonomska aktivnost

Tabela 4

Industrijsko proizvodstvo vo Republika Makedonija

	struktur avo %	XII.2004	XII.2004	I-XII.2004
		XI.2004	XII.2003	I-XII.2003
		vo %		
Vkupno	100.0	14.7	23.0	-12.7
Energija		10.2	-32.3	-19.7
Intermedijarni proizvodi, osven energija		8.7	61.2	-22.2
Kapitalni proizvodi		18.4	-51.0	-37.3
Trajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka		37.8	3,1 pati	-23.6
Netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka		20.2	46.8	6.6
Vadewe rudi i kamen	3,2	-25.9	-26.3	-66.0
Prerabot uva~ka industrija	89,9	15.2	26.5	-11.6
Proizvodstvo na prehranbeni proizvodi i pijalaci	24,9	25.5	29.4	-12.4
Proizvodstvo na tutunski proizvodi	5,0	11.4	0.3	-11.6
Proizvodstvo na tekstilni tkani i hemijski proizvodi	4,3	61.1	-10.1	-26.8
Proizvodstvo na predmeti za obleka; dorabotka i boewe krzno	4,5	12.8	2,4 pati	71.7
Proizvodstvo na koks, derivati na naf ta i nuklearno gorivo	7,0	2.7	-57.3	-38.4
Proizvodstvo na hemikalii i hemijski proizvodi	7,2	5.6	-11.0	-25.6
Proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetalni minerali	4,6	2.2	8.0	-14.5
Proizvodstvo na osnovni metalni proizvodi	16,4	3.4	4,7 pati	-3.7
Proizvodstvo na elektri~ni ma{ i i aparati	4,0	51.1	8.9	-42.1
Snabduwawe so elekt ri~na energija, gas i v	6,9	15.0	4.2	-3.1

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 5

Promet vo trgovija

	iznosi				mese~na promena			godis~na promena			prose~na promena
	IX.2004	X.2004	XI.2004	I-XI.2004	IX.2004	X.2004	XI.2004	IX.2004	X.2004	XI.2004	I-XI.2004
	miliioni denari				vo%			vo%			vo%
Promet vo trgovijata	14.328	14.664	13.906	141.473	-1,2	2,3	-5,2				
Trgovija na malo	5.360	5.558	5.191	53.448	-3.5	3.7	-6.6	8,6	11,6	13,4	6,0
Trgovija na gol emo	8.968	9.106	8.715	88.024	0,3	1,5	-4,3	23,2	18,3	28,4	17,6

* Posleden raspolo`liv podatok

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 6

Vrednost na dogovoreni i izvršeni građevinski radovi

	Iznosi				mesečna promena			godišna promena			prosečna promena
	IX.2004	X.2004	XI.2004	I-XI.2004	IX.2004 VIII.2004	X.2004 IX.2004	XI.2004 X.2004	IX.2004 IX.2003	X.2004 X.2003	XI.2004 XI.2003	I-XI.2004 I-XI.2003
	iznos u milionu denari				vo%			vo%			vo%
Vrednost na dogovoreni građevinski radovi	602	471	410	10.024	88,5	-21,7	-13,1	29,1	-22,6	-19,2	2,7
Vrednost na izvršeni građevinski radovi	699	804	727	7.525	-12,4	15,0	-9,6	-0,2	-1,7	-26,9	3,2

* Posleden raspoloživi podatak

I zvor: Državen zavod za statistiku na Republika Makedonija.

1.3. Ostanati makroekonomski delovi

Tabela 7

Vrabeteni po sektori i dejnosti *

	IX.2004	X.2004	XI.2004	I-XI.2004	
	broj vrabeteni			prosečan broj vrabeteni	struktura vo %
Vkupno	256,926	257,146	256,346	259,761	100,0
Zemjodelstvo	10,440	10,348	10,288	10,632	4,1
Zemjodelstvo, lov i ribarstvo	10,275	10,183	10,122	10,442	4,0
Ribarstvo	165	165	166	190	0,1
Industrija	120,279	120,612	119,937	122,339	47,1
Vadewe rudi i kamen	2,410	2,393	2,378	2,497	1,0
Prerabotuvarka i industrija	83,467	83,968	83,464	84,745	32,6
Snabduvawe so elektrina energija, gas i voda	14,254	14,183	14,168	14,498	5,6
Građevništvo	20,148	20,068	19,927	20,599	8,0
Uslugi	126,207	126,186	126,121	126,790	48,8
Trgovija na golemo i malo, popravka na motorni vozila, motocikli i predmeti za ličnu upotreba i za domašinstva	12,227	12,105	12,202	12,252	4,7
Hoteli i restorani	4,224	4,203	4,203	4,239	1,6
Soobražaj, skladi rawe i vrski	17,219	17,133	17,013	17,341	6,7
Finansijsko posreduvawe	5,576	5,587	5,598	5,631	2,2
Aktivnosti vo vrska so nedvižen i mot, i najmuvawe i delovni aktivnosti	6,302	6,295	6,302	6,351	2,4
Javna uprava i odbrana, zadoletelna socijalna zaštita	14,711	14,652	14,462	14,770	5,7
Obrazovane	29,097	29,359	29,477	29,257	11,3
Zdravstvo i socijalna rabota	27,934	27,962	28,018	28,123	10,8
Drugi komunalni uslugi, opštinski i lični uslugi i aktivnosti	8,917	8,890	8,846	8,826	3,4

* Mesešni podatoci za vrabetenosta na Državni ot zavod za statistiku na Republika Makedonija ne se sovpašat so podatoci te od Anketata na rabotnata sila zaradi različnata metodologija.

I zvor: Državen zavod za statistiku na Republika Makedonija.

Tabela 8
Prosečna neto-plata

	XI.2004* vo denari	I-XI.2004* vo denari	XI.2004	XI.2004	I-XI.2004
			X.2004	XI.2003	I-XI.2003
			vo %		
Nominalna prosečna neto-plata po radnik	12.293	12.272	-2,5	3,5	3,9
Trošoci na život			0,5	-0,8	-0,3
Realna prosečna neto-plata po radnik			-3,0	4,3	4,2
Nominalna prosečna neto-plata po sektori:					
Zemjodjelstvo	11.513	9.884	11,2	48,3	15,1
Industrija	12.561	12.250	-0,8	7,4	3,8
Uslugi	14.083	13.950	-1,0	4,3	3,3

I zvor: Državen zavod za statistika na Republika Makedonija.

* Posleden raspoloživ podatok

Tabela 9
Centralen buxet na Republika Makedonija
(vo milioni denari)

	2003		2004					2004	2004/2003	2004/2003
	Kv4	Kv1+Kv2+Kv3+Kv4	Kv1	Kv2	Kv3	Kv4	Kv1+Kv2+Kv3+Kv4	Kv4/Kv3	Kv4/Kv4	Kv1+Kv2+Kv3+Kv4
	Iznosi		Iznosi					promeni vo %		
Vkupni buxetski prihodi	13.840	53.881	14.102	13.889	13.957	15.035	56.983	7,7	8,6	5,8
<i>Dano-ni prihodi:</i>	<i>12.770</i>	<i>49.163</i>	<i>12.556</i>	<i>12.979</i>	<i>12.964</i>	<i>14.028</i>	<i>52.527</i>	<i>8,2</i>	<i>9,9</i>	<i>6,8</i>
- personalen danok na dohod	2.180	7.502	1.738	1.923	1.930	2.116	7.707	9,6	-2,9	2,7
- danok od dobitka	667	3.271	958	506	522	375	2.361	-28,2	-43,8	-27,8
- danok na dodadena vrednost	5.683	21.175	6.103	6.479	6.025	7.150	25.757	18,7	25,8	21,6
- akcizi	2.685	10.564	2.349	2.458	2.973	2.555	10.335	-14,1	-4,8	-2,2
- carini	1.503	6.140	1.228	1.496	1.397	1.694	5.815	21,3	12,7	-5,3
- ostanati danoci	121	476	178	112	114	143	547	25,4	18,2	14,9
<i>Nedano-ni prihodi:</i>	<i>820</i>	<i>4.040</i>	<i>1.371</i>	<i>751</i>	<i>855</i>	<i>867</i>	<i>3.844</i>	<i>1,4</i>	<i>5,7</i>	<i>-4,9</i>
- profit od javni i finansiski institucii	209	1.807	793	294	346	162	1.595	-53,2	-22,5	-11,7
- administrativni taksi i nadomestoci	398	1.369	358	375	337	393	1.463	16,6	-1,3	6,9
- ostanati administrativni taksi	67	370	64	69	59	65	257	10,2	-3,0	-30,6
- ostanati nedano-ni prihodi	146	495	156	13	113	247	529	2,2 pat. i	69,2	6,9
<i>Kapitalni prihodi</i>	<i>135</i>	<i>555</i>	<i>175</i>	<i>158</i>	<i>127</i>	<i>140</i>	<i>600</i>	<i>10,2</i>	<i>3,7</i>	<i>8,1</i>
Vkupni buxetski rashodi	16.185	56.432	13.100	14.253	13.341	15.917	56.611	19,3	-1,7	0,3
<i>Tekovni trošoci</i>	<i>13.892</i>	<i>50.984</i>	<i>12.415</i>	<i>12.974</i>	<i>12.187</i>	<i>14.149</i>	<i>51.725</i>	<i>16,1</i>	<i>1,8</i>	<i>1,5</i>
- plati i naemni	5.314	20.234	5.135	5.349	5.097	5.363	20.944	5,2	0,9	3,5
- stoki i uslugi	2.318	6.914	1.797	1.714	1.329	1.992	6.832	49,9	-14,1	-1,2
- transferi	5.782	21.105	4.924	5.432	5.170	6.313	21.839	22,1	9,2	3,5
- kamati	478	2.443	531	479	561	482	2.053	-14,1	0,8	-16,0
<i>Kapitalni trošoci</i>	<i>2.291</i>	<i>5.037</i>	<i>685</i>	<i>1.279</i>	<i>1.154</i>	<i>1.768</i>	<i>4.886</i>	<i>53,2</i>	<i>-22,8</i>	<i>-3,0</i>
Buxetsko saldo	-2.345	-2.551	1.001	-364	616	-882	371			
Finansirawe	2.345	2.551	-1.001	364	-616	882	-371			
<i>Prilivi</i>	<i>4.322</i>	<i>10.585</i>	<i>414</i>	<i>2.701</i>	<i>858</i>	<i>2.788</i>	<i>6.761</i>			
<i>Odlivi</i>	<i>1.977</i>	<i>8.034</i>	<i>1.416</i>	<i>2.336</i>	<i>1.474</i>	<i>1.906</i>	<i>7.132</i>			

I zvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

Tabela 10

 Vкупni prihodi i rashodi na fondovite
(vo milioni denari)

	dekenvri 2004 godi na				januari-dekenvri 2004 godi na			
	Vкупni prihodi		Vкупni rashodi		Vкупni prihodi		Vкупni rashodi	
	iznos	nese-na promena vo %	iznos	nese-na promena vo %	iznos	kumulativna promena %	iznos	kumulativna promena %
Socijalni Fondovi	5.259	20,1	4.641	3,6	51.325	4,5	51.178	5,2
- za penzijsko i invalidsko osi guruvawe	2.957	19,0	2.835	13,6	28.983	2,8	29.132	5,0
- za zdravstveno osi guruvawe	1.687	30,1	1.223	-12,6	14.886	1,3	14.722	0,3
- za vrabotuvawe	615	3,0	583	-0,3	7.456	19,5	7.324	17,9
Fond za patipta	182	-35,2	440	44,7	3.299	-10,1	3.889	6,2

Izvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

Tabela 11

 Konsolidiran buxet
(vo milioni denari)

	X.2004	XI.2004	XII.2004	Kv4 2004		Kv1+Kv2+Kv3+Kv4.2004	
				iznos	strukturno u-estvo vo %	iznos	strukturno u-estvo vo %
Vкупni prihodi	7.520	7.206	8.765	23.491	100,0	88.176	100,0
Dano-ni prihodi i pridonesi	6.954	6.811	8.105	21.870	93,1	81.259	92,2
<i>Dano-ni prihodi:</i>	<i>4.672</i>	<i>4.455</i>	<i>5.063</i>	<i>14.190</i>	<i>60,4</i>	<i>53.188</i>	<i>60,3</i>
- personalen danok na dohod	603	614	899	2.116	9,0	7.707	8,7
- danok od dobitka	146	129	100	375	1,6	2.361	2,7
- danok na dodadena vrednost	2.377	2.180	2.593	7.150	30,4	25.757	29,2
- akciji	984	943	790	2.717	11,6	10.996	12,5
- carini	522	536	636	1.694	7,2	5.815	6,6
- ostanati danoci	47	52	44	143	0,6	548	0,6
<i>Pridonesi</i>	<i>2.282</i>	<i>2.357</i>	<i>3.042</i>	<i>7.681</i>	<i>32,7</i>	<i>28.072</i>	<i>31,8</i>
Nedano-ni prihodi:	527	353	601	1.481	6,3	6.306	7,2
- profit od javni i finansii institucii	88	0	77	165	0,7	1.616	1,8
- administrativni taksi i nadomestoci	121	130	142	393	1,7	1.463	1,7
- prihodi od participacija	42	48	56	146	0,6	562	0,6
- ostanati administrativni taksi	21	19	25	65	0,3	257	0,3
- ostanati nedano-ni prihodi	114	18	154	286	1,2	737	0,8
- nadomestok za upotreba na avtopat	141	137	148	426	1,8	1.672	1,9
Kapitalni prihodi	39	42	59	140	0,6	600	0,7
Vкупni rashodi	7.498	7.874	8.786	24.158	100,0	88.169	100,0
Tekovni tro{oci	6.939	7.355	7.620	21.914	90,7	82.136	93,2
- plati i naemni ni	1.795	1.827	1.869	5.491	22,7	21.440	24,3
- stoki i uslugi	584	920	886	2.390	9,9	8.200	9,3
- transferi	4.203	4.559	4.677	13.439	55,6	50.125	56,9
- kamati	357	49	188	594	2,5	2.312	2,6
Kapitalni tro{oci	559	519	1.166	2.244	9,3	6.033	6,8
Buxet sko saldo	22	-668	-21	-667		7	
Finansirawe	-22	668	21	667		-7	
<i>Prilivi</i>	<i>1.691</i>	<i>668</i>	<i>500</i>	<i>2.859</i>		<i>7.687</i>	
<i>Odlivi</i>	<i>1.713</i>	<i>0</i>	<i>479</i>	<i>2.192</i>		<i>7.694</i>	

Izvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

II. Monetarni dvi`ewa vo Republ i ka Makedonija**2.1. Monetarno regul irawe****Tabela 12**

Primarni pari

<i>vo milioni denari</i>	30.09.2004	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2004
	godi na	oktomvri	noemvri	dekemvri		godi na
Primarni pari	16.222	657	-710	1.576	1.523	17.745
Gotovi pari vo optek	13.312	0	-319	1.169	850	14.162
Li kvi dni sredstva na banki te	2.910	657	-391	407	673	3.583

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

2.2. Monetarni agregati**Tabela 13**

Monetaren agregat M1

<i>vo milioni denari</i>	30.09.2004	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2004
	godi na	oktomvri	noemvri	dekemvri		godi na
Pari-na masa M1	26.327	-636	238	1.621	1.223	27.550
Gotovi pari vo optek	13.312	0	-319	1.169	850	14.162
Depozitni pari	13.015	-636	557	452	373	13.388
- Depozitni pari na nasel eni e	2.628	-11	268	-175	82	2.710
- Depozitni pari na pretprijatija	8.540	-465	119	794	448	8.988

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 14

Po{ i roki monetarni agregati

<i>vo milioni denari</i>	30.09.2004	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2004
	godi na	oktomvri	noemvri	dekemvri		godi na
Monetaren agregat M1	26.327	-636	238	1.621	1.223	27.550
Kratkoro-ni denarski depoziti	19.456	966	-502	563	1.027	20.483
Monet aren agregat M2 - denarski del	45.783	330	-264	2.184	2.250	48.033
Kratkoro-ni devizni depoziti	38.998	988	133	689	1.810	40.808
Monet aren agregat M2	84.781	1.318	-131	2.873	4.060	88.841
Nemonetarni depoziti	4.606	111	186	158	455	5.061
- denarski	3.137	13	88	122	223	3.360
- devizni	1.469	98	98	36	232	1.701
Monet aren agregat M4	89.387	1.429	55	3.031	4.515	93.902

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 15
Vкупni depoziti na nedr`avni ot sektor

<i>vo milioni denari</i>	30.09.2004	Promeni po meseci			Vкупno	31.12.2004
	godi na	oktomvri	noemvri	dekemvri		godi na
Vкупni depoziti	63.060	2.065	-183	1.410	3.292	66.352
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	58.454	1.954	-369	1.252	2.837	61.291
- dolgoro~ni	4.606	111	186	158	455	5.061
2. Spored valuta						
- denarski	22.593	979	-414	685	1.250	23.843
- devizni	40.467	1.086	231	725	2.042	42.509

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 16
Depoziti na naselenie i preprijatija

	30.09.2004	Promeni po meseci			Vкупno	31.12.2004
	godi na	oktomvri	noemvri	dekemvri		godi na
Vкупni depoziti na naseleni eto	42.126	1.018	473	820	2.311	44.437
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	39.483	985	453	661	2.099	41.582
- dolgoro~ni	2.643	33	20	159	212	2.855
2. Spored valuta						
- denarski	11.218	518	88	57	663	11.881
- devizni	30.908	500	385	763	1.648	32.556
Vкупni depoziti na preprijatijata	19.345	1.033	-688	516	861	20.206
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	18.373	956	-791	547	712	19.085
- dolgoro~ni	972	77	103	-31	149	1.121
2. Spored valuta						
- denarski	9.928	464	-479	624	609	10.537
- devizni	9.417	569	-209	-108	252	9.669

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

2.3. Plasmani na banki te

Tabela 17
Plasmani na banki te

<i>vo milioni denari</i>	30.09.2004	Promeni po meseci			Vкупno	31.12.2004
	godi na	oktomvri	noemvri	dekemvri		godi na
Vкупni plasmani	59.043	985	1.076	1.168	3.229	62.272
<i>Denarski plasmani</i>	50.129	720	328	-252	796	50.925
<i>Devizni plasmani</i>	8.914	265	748	1.420	2.433	11.347

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 18
Struktura na vкупni te plasmani

	30.09.2004 godina	Promeni po meseci			Vкупno	31.12.2004 godina
		oktombri	noembri	dekembri		
Ro-na struktura						
- kratkoro~ni	29.709	81	236	-259	58	29.767
- dolgoro~ni	24.243	834	822	1.431	3.087	27.330
Valutna struktura						
- denarski	45.038	650	310	-248	712	45.750
- devizni	8.914	265	748	1.420	2.433	11.347
Sektorska struktura						
- pretprijatija	40.067	441	494	679	1.614	41.681
- naseleni e	13.652	527	579	518	1.624	15.276
- ostanato	233	-53	-15	-25	-93	140

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 19
Ro~na i sektorska struktura na denarski te i na devizni te plasmani

	31.12.2004 godina	Kvartal na promena	Godi { na promena
	(vo %)	(vo procentni poeni)	
Denarski plasmani			
<i>ro~na struktura</i>			
- kratkoro~ni	55,5	-2,5	-7,6
- dolgoro~ni	44,5	2,5	7,6
<i>sektorska struktura</i>			
- pretprijatija	67,3	-2,7	-8,3
- naseleni e	32,6	2,9	8,3
- ostanato	0,1	-0,1	0,0
Devizni plasmani			
<i>ro~na struktura</i>			
- kratkoro~ni	38,4	-1,5	-6,2
- dolgoro~ni	61,6	1,5	6,2
<i>sektorska struktura</i>			
- pretprijatija	95,9	0,4	-1,2
- naseleni e	3,2	0,2	2,9
- ostanato	0,9	-0,6	-1,7

Finansijski pazari vo Republika Makedonija

Tabela 20

Izveštaj za berzanskoto trgovawe (dekemvri 2004 godina)

Opis na hartii od vrednost	Broj na transakcii	Vrednost (vo denari)	Broj na trgovani hartii od vrednost	Broj na denovi na trgovawe
Oficijalen pazari				
<i>Oficijalen pazari - obi-ni akcii</i>				
„Alkaloid“ Skopje	211	36.675.670	18.806	17
„Makpetrol“ Skopje	51	5.866.058	470	15
„Toplifika“ Skopje	50	6.146.435	4.072	14
„Komercijalna banka“ Skopje	63	14.620.709	3.260	14
„Stopanska banka“ Bitola	36	9.538.010	3.583	13
„Tetovska banka“ Tetovo	1	25.455.600	21.213	1
Ostanato	400	25.108.061	87.847	104
<i>Oficijalen pazari - priorit et ni akcii</i>				
„Komercijalna banka“ Skopje	17	809.987	899	9
„Stopanska banka“ Bitola	1	15.000	5	1
„Tetovska banka“ kumulativna Tetovo	1	26.035	41	1
„Teteks kreditna banka“ Skopje	1	585	5	1
<i>Oficijalen pazari - obvrzni ci</i>				
R.Makedonija - devizni vlogovi	315	18.298.876	399.769	18
R.Makedonija - denacionalizacija 01	6	1.304.844	31.157	2
R.Makedonija - denacionalizacija 02	79	78.171.421	1.893.374	16
R.Makedonija - denacionalizacija 03	413	49.081.895	1.183.657	18
Vkupno: Oficijalen pazari	1.645	271.119.186	3.648.158	
Neoficijalen pazari				
<i>Pazari na javno poseduvani društva - obi-ni akcii</i>				
„Rudnici Bawani“ Skopje	8	424.500	849	5
„Gradski trgovski centar“ Skopje	5	712.050	393	4
„Lihni da“ Ohrid	2	427.425	695	1
„Tutunska banka“ Skopje	3	949.800	481	3
Ostanato	15	1.157.362	1.882	8
<i>Pazari na javno poseduvani društva - priorit et ni akcii</i>				
„Stopanska banka“ Skopje	1	896	8	1
„Tutunska banka“ Skopje	3	2.704.456	997	3
<i>Sloboden pazari - obi-ni akcii</i>				
„Univerzalna investicijska banka“ Skopje	3	4.473.000	8.946	1
„Evroteks“ Skopje	5	26.558.200	9.158	3
„Rudnik Demir Hisar“ s. Sopotnica	1	8.425.145	31.793	1
„Tabakosi guruvawe i reosiguruvawe“ Skopje	2	12.186.714	382	2
„Treska 30 Avgust“ Vinica	2	5.283.740	3.431	1
Ostanato	72	10.949.610	38.757	30
Vkupno: Neoficijalen pazari	122	74.252.898	97.772	
Dr`aven pazari				
Dr`ava-gotovinsko plaawe - obi-ni akcii	5	49.442.152		
Dr`ava-bezgotovinsko plaawe - obi-ni akcii	5	19.355.306		
Dr`ava-udeli-gotovinsko plaawe	6	13.409.554		
Vkupno: Dr`aven pazari	16	82.207.012		
Blok-transakcii				
<i>Oficijalen pazari - obi-ni akcii</i>				
„Komercijalna banka“ Skopje		5.002.320	1.097	
„Toplifika“ Skopje		115.500.000	70.000	
„Teteks kreditna banka“ Skopje		5.210.000	5.210	
„Investbanka“ Skopje		5.441.460	2.038	
„Komercijalna banka“ Skopje		15.840.000	4.400	
<i>Javno poseduvani društva - obi-ni akcii</i>				
„TK Boro P. Papu-ar“ Kumanovo		64.233.055	282.965	
„Fustel arko borec“ Bitola		7.030.720	5.080	
„Fustel arko borec“ Bitola		5.000.392	3.613	
„Tutunska banka“ Skopje		11.704.246	4.058	
Vkupno: Blok-transakcii	9	234.962.193	378.461	
Vkupno: Site pazari	1.792	662.541.289		

Izvor: Makedonska berza na dolgoro~ni hartii od vrednost.

III. Nadvoren{ notrgovska razmena i devizni dvi`ewa vo Republika Makedonija

3.1. Nadvoren{ notrgovska razmena

Tabela 21

Nadvoren{ notrgovska razmena na Republika Makedonija
(vo milioni SAD dolari)

	Kv. 1	Kv. 2	Kv. 3	Kv. 4	I-XII.2004	Kv.4.2004 Kv.3.2004	Kv.4.2004 Kv.4.2003	I-XII.2004 I-XII.2003
	i znos	i znos	i znos	i znos	i znos	i znos	%	i znos
Vkupna razmena	982,1	1.082,9	1.149,2	1.362,7	4.576,9	213,4	18,6	340,1
I zvoz	366,1	367,7	442,6	497,1	1.673,5	54,6	12,3	306,5
Uvoz	616,1	715,2	706,7	865,5	2.903,4	158,9	22,5	597,1
Saldo	-250,0	-347,4	-264,1	-368,4	-1.229,9	-104,3	39,5	-290,6

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republika Makedonija.

Tabela 22

Deset najgol emi trgovski partneri na Republika Makedonija, I-XII, 2004 godi na

	Obemna stokovna razmena vo milioni SAD dolari		I zvoz vo milioni SAD dolari		Uvoz vo milioni SAD dolari		Pokrienost na uvozot so izvoz
	SAD dolari	U-estvo	dolari	U-estvo	dolari	U-estvo	
REPUBLI KA MAKEDONI JA	4.576,9	100,0	1.673,5	100,0	2.903,4	100,0	57,6
od toa:							
Germanija	681,2	14,9	315,6	18,9	365,6	12,6	86,3
Srbija i Crna Gora	590,7	12,9	347,5	20,8	243,2	8,4	142,9
Grcija	509,2	11,1	228,6	13,7	280,6	9,7	81,5
Italija	302,6	6,6	134,5	8,0	168,2	5,8	80,0
Rusija	271,2	5,9	19,7	1,2	251,5	8,7	7,8
Bugarija	260,3	5,7	51,5	3,1	208,8	7,2	24,7
Slovenija	167,5	3,7	27,2	1,6	140,3	4,8	19,4
Turcija	148,8	3,3	54,0	3,2	94,8	3,3	56,9
Hrvatska	145,4	3,2	80,2	4,8	65,3	2,2	122,8
Francija	144,8	3,2	77,3	4,6	67,5	2,3	114,6
Vkupno (10 najgol emi part neri)	3.221,9	70,4	1.336,0	79,8	1.885,8	65,0	70,8

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republika Makedonija.

Tabela 23

Stokovna razmena na Republika Makedonija so stranstvo spored ekonomskite grupacii na zemjite

	I zvoz			Uvoz			Struktura	
	(mil. SAD dolari)		indeks	(mil. SAD dolari)		indeks	izvoz	uvoz
	I-XII.2003	I-XII.2004	I-XII.2004 I-XII.2003	I-XII.2003	I-XII.2004	I-XII.2004 I-XII.2003	(%)	(%)
VKUPNO	1.367,0	1.673,5	122,4	2.306,4	2.903,4	125,9	100,0	100,0
Razvieni zemji	883,3	1.086,4	123,0	1.220,6	1.619,4	132,7	64,9	55,8
EU	747,5	943,5	126,2	1.009,2	1.369,2	135,7	56,4	47,2
EFTA	19,5	6,8	35,0	29,0	46,5	160,2	0,4	1,6
Drugi razvieni zemji	116,3	136,1	117,0	182,3	203,8	111,8	8,1	7,0
Zemji od Centralna i Isto-na Evropa	68,6	103,1	150,3	518,7	684,2	131,9	6,2	23,6
Nerazvieni zemji	0,8	2,1	256,5	2,8	1,2	41,1	0,1	0,0
Zemji vo razvoj	27,6	13,2	47,9	137,1	215,3	157,0	0,8	7,4
Republiki na porane{ na SFRJ	386,3	468,4	121,2	427,2	383,4	89,8	28,0	13,2
Ostanati zemji	0,3	0,2	78,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republika Makedonija.

Tabela 24

Stokovna razmena na Republika Makedonija so stranstvo spored ekonomska namena na proizvodi

	I-XII 2004			
	I zvoz		Uvoz	
	mil.SAD dolari	struktura	mil.SAD dolari	struktura
VKUPNO	1.673,5	100,0	2.903,4	100,0
Proizvodi za reprodukcija	816,2	48,8	1.878,8	64,7
Sredstva za rabota	30,5	1,8	311,8	10,7
Stoki za { i roka potro{ uva-ka	825,5	49,3	710,5	24,5
Neraspredel eno	1,3	0,1	2,3	0,1

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

3.3. Nadvoren dolg

Tabela 25

Nadvoren dolgoro~en dolg na Republika Makedonija, koristen krediti i plateni obvrski (vo milioni SAD dolari)

	Sostojba na dolg			Koristen krediti			Plateni obvrski		
	31.10.2004	30.11.2004	31.12.2004	X-2004	XI-2004	XII-2004	X-2004	XI-2004	XII-2004
Oficijalni kreditori	1.240,55	1.277,44	1.313,28	7,37	7,59	20,49	8,45	6,70	8,25
od toa:									
Multi lateralna	1.002,40	1.034,74	1.061,71	4,77	7,59	12,07	7,06	6,16	5,37
MMF	64,60	63,25	62,54	0,00	0,00	0,00	1,34	3,20	1,49
MBOR	214,45	219,37	223,61	3,07	0,71	2,51	0,00	1,08	2,81
MF K	7,90	8,10	9,24	0,00	0,00	1,00	0,75	0,00	0,00
MZR	372,45	382,58	388,06	0,33	0,71	1,21	0,40	0,15	0,31
EI B	134,66	141,39	148,03	0,00	1,31	2,86	4,10	0,31	0,01
EKF@P	7,82	8,15	8,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,21
Banka za razvoj pri Sovet na Evropa	17,72	22,40	23,01	0,00	3,87	0,00	0,00	0,06	0,10
EBOR	57,56	59,30	65,14	1,25	0,88	4,27	0,17	1,35	0,00
EU	114,63	119,22	122,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,42
MFRZ	10,04	10,41	10,75	0,12	0,12	0,22	0,02	0,00	0,00
Evropska agencija za rekonstrukcija	0,56	0,56	0,55	0,00	0,00	0,00	0,27	0,02	0,02
Bi lateralna	238,15	242,71	251,57	2,60	0,00	8,42	1,39	0,54	2,88
Pari ski klub (reprogrami rawe 1995)	147,70	150,43	152,05	0,00	0,00	0,00	0,18	0,00	0,02
Nereprogramiran dolg	9,06	9,42	9,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,66
Pari ski klub (reprogrami rawe 2000)	9,13	9,37	9,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
Novoskl u-eni krediti	72,27	73,49	80,98	2,60	0,00	8,42	1,21	0,54	2,17
Privatni kreditori	626,41	638,69	644,37	12,54	7,42	9,04	3,23	4,87	10,91
od toa:									
Londonski klub	232,84	232,84	232,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostanati	393,57	405,85	411,53	12,54	7,42	9,04	3,23	4,87	10,91
Banki i finansiski institucii	239,17	247,58	249,98	7,17	4,78	8,84	1,52	1,50	10,20
Nefinansiski privaten sektor	154,39	158,27	161,55	5,38	2,64	0,20	1,71	3,38	0,70
Vkupno	1.866,95	1.916,13	1.957,64	19,91	15,01	29,53	11,68	11,58	19,16

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Bilans na Narodna banka na Republika Makedonija**Tabela 26**

Bilans na sestojba na NBRM na 31.12.2004 godi na*
(vo milioni denari)

Aktiva	I znos	Pasiva	I znos
Devi zni sredstva	44.637	Primarni pari	17.745
Pobaruvawa od javni ot sektor	3.467	I nstrumenti na NBRM	4.552
Pobaruvawa od banki i drugi f i nansi ski organi zaci i	61	Ograni -eni depoziti	223
Ostanata aktiva	3.341	Devi zni obvrski	2.862
		Depoziti na javen sektor	12.554
		Kapi tal ni smetki	7.154
		Ostanata pasiva	6.416
Vkupno	51.506	Vkupno	51.506

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

* Prelimi naren podatok